

Lišauskas Vladas
31 Norwood Ave
Brooklyn 8, N. Y.

Laisvoji Lietuva

Lietuvių laikraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

FREE LITHUANIA

Lithuanian Newspaper
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

XI metal

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, sausio (January) 9 d. 1958 m.

Kaina 10 c.

Nr. 1 (326)

Naujųjų metų kelyje

Mums teko laimėti dar vienus metus pinti į Praamžius pinamą prabėgusių amžių nenutrūkstamą grandinę. 1957 metų jau nėra. Jie nuskeno didingų praeities jūrų, palikdami didesnes ar mažesnes atošvaistes, kurios sava šviesa dažo Naujųjų Metų angą ar blunka joje prieš iškylančias naujų užsimojimų ir polėkių varšas. Ir visa tai yra natūralu ir paprasta. Nė paprasta gal tik ta prasme, kad kiekvieną kartą žmogai tenka maudytis daugiau ar mažiau, šviesesnių ar stipresnių šviesos ir varšų reflektoriuose.

Ir tikrai! Mūs niekas neklusia: norime ar ne, o maudyti ar būti maudomi, turime. Nuo šito mūs neapsaugo nei partiniai biliečiai, nei neutralumas, nei tikėjimo skraistė ar netikėjimo kiautas. — Tuo labiau nuo šito neapsaugo ir nei nuosavi namai, nes juose nuo gyvenimo nepasislėpsi, o taip pat negali apsaugoti nei automobiliai, nes jais iš gyvenimo nepabėgsi. Ir kai pradėdi žmogus galvoti, tai taip ir gaunasi išpūdis, kad jam kito kelio nėra ir nelieka, kaip savanoriškai naujai iškylančiose ar iš seniau šviečiančiose šviesose ar jų varšose maudyti ar būti maudomam. Aiškiau pasakius, šlietis prie išrinktųjų ar būti nustumtiems į skriaudžiamųjų eiles.

Bet tai tik pirmas išpūdis toks. Geros Valios Žmogaus idėja mums iškelia bendorio gėrio alternatyvą, kuri neišvengiamai žmogų ver Bronius Rekyva

VENGRŲ PABEGĖLIŲ PROBLEMA

Jau anksčiau, o ypatingai pastaruosiu laikų, vengrų pabėgėlių stovyklose įvyksta riaušės ir nesusipratimai. Anksčiau būvę nesusipratimai buvo lengvesnio pobūdžio, bet dabar net su sunkesniais kūno sužalojimais. Apie tuos neramumus spaudoje pasirodė tik mažos žinutės, bet ir iš to galima pasidaryti savo išvadas.

Neuhaus vengrų pabėgėlių stovyklose (Austrijoje), du vengrai, 15 ir 18 metų amžiaus, užpuolė stovyklą inspektuojantį austrų policininką ir sumušė lazdomis iki sąmonės netekimo. Vėliau, padėdami kitų vengrų, norėjo jį išmesti iš 4 aukšto per langą, bet šis atgavo sąmonę ir spėjo išsitraukti revolverį, tuomet užpuolikai iš bėgiojo. Policininkas su sunkiais kūno sužalojimais, turėjo būti paguldytas ligoninėje. Stipriam policijos būriui pravedus akciją, buvo suimta 20 vengrų, kurie pareiškė, kad policijos šnipinėjimas ir landžiojimas ir landžiojimas po stovyklą juos nervuoja ir jie norėjo juos pamokyti.

Dabar taip pat paaiškėjo Iselberg, taip pat Austrijoje, vengrų gimnazijos mokinių riaušių priežastis. Riaušės jie pradėjo bado streiku, reikalaudami daugiau laisvės ir ne taip griežtos drausmės bendrabučiuose, o taip pat prie maisto normos ir cigarečių rūkan tiems. Jų pageidavimai nebuvo patenkinti, tuomet jie pagrasino nužudyti gimnazijos direktorių. Grašinių išsigandęs, direktorius pabėgo. Dabar, paaiškėjus tyriaušių priežastims, gimnazijos direktorius, kunigas Szoke, buvo iš tų pareigų pašalintas. Pasirodė, kad kun. Szoke, tuos komunizmo dva-

čia išlysti iš savojo "Aš" kiauto, įpareigodama jį įsijungti subendrinto "Aš" tarnybai. Ką gi tai reiškia? Tai reiškia, kad nei vienas žmogus neprivalo užsidaryti neutralumo kalėjime, kur anksčiau ar vėliau turi atsistoti ant skriaudžiančiųjų ar skriaudžiamųjų vieškelio.

Stovime Naujųjų Metų angoje. Žmogus griovėjas mums peršama mintį pasirinkti vieną šių kelių. Jis siūlo mums atsistoti prieš tiesą, kurią, apleisdami tėvų brangiąją žemę trispalvės vėliavos pavėsyje išsinešėme, kaip ryškiausį ir sėkmingiausį likiminės kovos simbolį. Todėl Naujųjų Metų proga yra būtina save paklausti, ar tebesilaikome anos tiesos tinkamoje aukštumoje, ar jau sūspėjome degraduoti, paneigdami visus tuos, kurie toš tiesos šaukiasi. Kaip kovojančios tautos vaikams, tenka apsispręsti, ar neatėjo laikas mums tapti deginamomis ver smėmis, tirpdančiomis visas barikadas ne tik į tolluose besirandančius laisvės žiburius, bet ir į žmogaus sužmoginimą. Žodžiu, būkime patys savimi ir darykime viską, kad akis merktų akiai, širdis kalbėtų širdžiai, dainuojant nemirštamą Tautos Garbės ir Valsybės Gerovės dainą į lietuvių tautos varžlumą ir jos tautinį žydėjimą.

Šia linkme "Laisvoji Lietuva" akcentuoja 1958 metams savąjį kelią. Šia linkme jį kviečia visus savo bendradarbius ir skaitytojus koncentruoti savąsias tautines jėgas. Be asmeniškų geriausių linkėjimų kiekvienam lietuviui, — "Laisvoji Lietuva" linki geriausias sėkmes čia paminėta linkme.

sioje augusius jaunuolius, pradėjo auklėti kaip būsimus vienuolius: 21 val. gulti, daug maldų ir už mažiausią nusikaltimą — antausis. Riaušės prasidėjo, kada kun. Szoke davė antausį 18 metų jaunuoliui, kuris Budapešto gatvų kovose sunaikino 2 sovietų T34 tipo tankus.

Iš apie 200.000 naujų vengrų pabėgėlių, dauguma jau aprūpinti ir gyvena įvairiuose laisvojo pasaulio kraštuose, bet dalis, ypatingai Vokietijoje ir Austrijoje, gyvena stovyklose. Vakariečių akimis žiūrint, viskas gražu ir gera, bet vengrai vis nerimsta, ko gi jie nori. Su tokiais DP jie dar reikalauja neturėjo. Bet laikas keičiasi, keičiasi ir "politika". Tuometiniam DP buvo draudžiama bet ką pasakyti prieš Sovietų Sąjungą. — Vakarų "sąjungininkai". Už "propagandą" jiems buvo grąsoma išmesti iš "laimingųjų" tarpo, iš UNRRA globos ir skaiyti "naciais". Dar taip neseniai, Vokietijoje, ant daug vakariečių durų kabojo iškasos — Vokiečiams, DP ir šunims užėiti draudžiama. Tokį DP sutvarkyti buvo tik juokas.

Bet dabar problema, nacių nebėra, vengrų tauta nori išsikvoti savo tautos nepriklausomybę, vengrai laikomi didvyriais, jiems — siunčiama kraujo konservų, duonos, bet nei vieno šovinio, nei vie no šautuvo. Vengrų šauksmas pa-

Pavergtųjų Jungtinių Tautų darbai

P. J. T. PRIEŠ SOVIETŲ TARP-TAUTINIUS KESLUS IR TERRORĄ J. T. TARNAUTOJAMS

Gruodžio 10—11 d. d., Carnegie Endowment patalpose, New York, įvyko iš eilės 53—56 Pavergtųjų Jungtinių Tautų posėdis. Šiuose posėdžiuose buvo pasisakyta dėl Jungtinių Tautų pilnačiai pateiktų sovietų pasiūlymų deklaracijos: 1) dėl savitarpinio respekto teritoriniam integralumui bei suverenumui, 2) dėl nepuolimo, nesikišimo į kitos valstybės vidaus reikalus, 3) dėl savitarpinės lygybės ir 4) dėl koegzistencijos.

Pavergtos Jungtinės Tautos, iš studijavusios padėtį, rado reikalą atkreipti NATO valstybių dėmesį: a) kad Sovietų Sąjunga savo deklaracija siekia sukliudyti Vakarų karinės, ūkinės bei politinės potencialios panaudojimą patvariai pasaulio taikai organizuoti, b) kad stengiasi palenkinti Vakarų, jog jie sutiktų su esama Centro ir Rytų Europos padėtimi, kitais žodžiais tariant, siekia, kad Vakarai atsisakytų remti pavergtųjų tautų išlaisvinimą iš sovietų vergijos ir c) kad šiuo sovietų pasiūlymu griunama NATO organizacija. Ta pačia proga PJT Seimas pabrėžė, kad bent kuris Vakarų susitarimas su sovietais Centro ir Rytų Europos sąskaiton, ne tik susilpnintų pavergtųjų kraštų kovos dvasią, bet ir pačių Vakarų strategines ir politines pozicijas prieš sovietus, o taip pat iškėlė Vokietijos apjungimo, Centro ir Rytų Europos išlaisvinimo problemų nedalomu būtinumą.

Dėl sovietų deklaracijoje kalbamoms koegzistencijos Pavergtos Jungtinės Tautos savo rezoliucij-

galbos, buvo šauksmas tyruose. Vengrų tautos kraujas net propagandai nebuvo pilnai išnaudotas, nes tuo pačiu metu įvyko Sueso krizė ir kai kurie vakarų "didieji" pasirodė lygūs sovietiniam barbarizmui.

Kad vengrai dar vis nepatenkinti, nors jiems ir buvo sudarytos žymiai gresnės sąlygos įsikūrimui, kaip buvusiesiems DP, galima būtų pasakyti, kad vengrai turi savo tėvynę ir nenori būti kampininkais ir gyventi iš kieno tai malonės. Jie nori, kaip ir mes lietuvių, gyventi savo tėvynėje, nors ir gal blogiau, nei Amerikoje, bet savo žemėje. Jie sutinka aukoti savo kraują dėl savo tautos laisvės, o kaip jie ten tvarkysis, tai jau jų reikalas. Kaip labai teisingai vienas vengrų pareiškė: "Man atrodo, kad vakariečiai, prieš savo mirtį ar kelionę į Sibirą, nori gerai nusipenėti ir pagyventi, nežinodami, ar nenorėdami žinoti, kad po daugiausiai 10 metų, nebebus kas kovoja. Bus tik besąlyginė kapituliacija. Sovietų pavergtos tautos pradės daugiau neapkęsti vakariečių, nei sovietų, nes vakariečiai juos pardavė ir dabar neduoda jokios galimybės toms tautoms atsikvoti savo nepriklausomybę".

joje konstatavo, kad tik sovietų parodyta gera valia pavergtųjų tautų laisvei ir nepriklausomybei atstatyti, galėtų sudaryti koegzistencijai pagindą, bet ne taktiniai manevrai įamžinti kolonizaciją pavergtuose kraštuose. Šį klausimą diskutuojant, Lietuvos delegacijos vardu V. Rastenis pabrėžė, kad sovietų peršamas Vakarams rašytojų ir kultūrininkų bendradarbiavimas yra sovietų pastatose infiltruoti kompartijos agentus, nes ir pats Chruščevas yra pavirtinęs, kad sovietinis rašytojas nekelfa kūrybos laisvės klausimo. Sovietinio rašytojo kūrybos laisvė — kompartijos direktyvos. Savo tezę V. Rastenis parėmė Lietuvos — Sovietų Sąjungos koegzistencijos praktika, iš kurios, kaip žinome, Lietuvai paliko tik tragiški rezultatai.

Su Pavergtųjų Jungtinių Tautų gruodžio 10 dienos posėdžiais sutapo Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos metinės. Šias metines PJT atžymėjo sava deklaracija, reikalaujanti, kad Jungtinės Tautos ir laisvojo pasaulio valstybės rodytų daugiau iniciatyvos deklaracijos principams pritaikyti praktikoje, juos įtvirtinti ir atitinkamų tarptautinių konvencijų nuostatus.

Šia proga PJT seime žodį tarė Olandijos delegatė Jungtinės Tautos Mrs. J. M. Stoffels, Filipinų delegatė JT O. L. Maloles, Žmogaus Teisių Tarptautinės Lygos pirmininkas R. N. Baldwinas ir JT moterų federacijos pirmininkė Mrs. R. P. Petterson. Lietuvos delegacijos vardu dr. A. Trimakas pateikė dokumentinių duomenų, kaip sovietai laužo Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos principus prievartos darbai, deportacijom, vaikų komunistine indokriminacija prieš tėvų valią ir kitais atžvilgiais.

Ryšium su sovietų apgaulingu būdu sulaužius derybininkų neliečiamumo tarptautinės teisės vi sutinį paprotį, pagrobto per derybas su Sovietų Sąjunga Vengrijos krašto apsaugos ministerio gen. Maletier ir jo kelių bendradarbių, kuriems sovietai dabar fabrikuoja bylą, Pavergtųjų Jungtinių Tautų Seimas atskreipė į JT ir laisvojo pasaulio vyriausybės, kad teisės ir žmoniškumo var du gebėtų nekaltų sovietinės klastos aukų gyvybes.

Taip pat, PJT Seimas kreipėsi į Jungtinių Tautų Komisijos Vengrijos reikalams narius, kad jie darytų žygių apsaugoti tos komisijos sekretoriaus pavaduotoją — Bauf-Jansen, kuris nesutinka pateikti JT Gen. Sekretoriatui pavardžių tų JT Komisijos Vengrijos reikalams liudytojų, kurių artimieji yra Vengrijoje, nuo Gen. Sekretoriato teroro, nes jų atskleidimas sekretoriatui būtų tolygus išdavimas Sovietų Sąjungai. Kaip jau yra žinoma, Gen. JT Sekretorius dėl to atsisakymo Bauf-Jansen yra suspendavęs ir leido sovietams suterorizuoti JT tarnautojus, aktyviai vykdančius savo pareigas.

Šiuose posėdžiuose buvo pateiktas svarstyti PJT Ekonominės Komisijos raportas, paruoštas J. Audeno apie žemės ūkio padėtį sovietų pavergtuose kraštuose. Deja, dėl aukščiausių paminėtos sovietų deklaracijos išvardintų punktų atualumo, sąryšyje su NATO konferencija, pastarajam klausimui svarstyti nuotalkos nebuvo palankios.

IŠ LIETUVOS DIPLOMATIJOS VEIKLOS

Lietuvos Diplomatinės Šešė Stasio Lozoraičio žodis, pasakytas per radiją Naujųjų Metų proga.

Tautiečiai,

Naujųjų Metų išvakarėse vi sur, kur yra laisvė, kur laisvos tautos ir laisvi žmonės patys tvarko savo gyvenimą be baimės ir prievartos, kur viešpatauja teisinumas bei žmoniškumas, — yra atvirai reiškiamos viltys ir sumanymai joms įvykdyti ateinančiais metais.

Kitaip yra Lietuvoje ir tose šalyse, kurioms, kaip mūsų kraštui, sovietai yra primetę savo priešpaudą. Niekas negali pasidžiaugti savo tautos pažanga ir savo darbo vaisiais, niekas negali reikšti savo minčių ir nėra tikras dėl ateities. Šiuo momentu lietuvių tauta ypač skaudžiai atjaučia milžinišką, barbarišką neteisybę, kurią Sovietų Sąjunga yra jai padariusi, sunaikindama Lietuvos laisvę bei nepriklausomybę. Ši neteisybė yra juo skaudesnė, kad po tiek metų vis dar nematyti, kada ji pasibaigs, kada mūsų tauta, išsivadavusi iš okupacijos, galės vėl vykdyti savo suverenines teises, pati valdytis ir sugrįžti į priklausancią jai vietą nepriklausomai civilizuojuoju valstybių tarpe.

Tačiau, nors sovietai daro viską, kad smurtu ir propaganda aptemdytų mūsų ateities horizontą, jame ir mums šviečia viltis. Jos šviesa ateina iš mūsų širdžių, taigi iš to šaltinio, kurio negali pasiekti jokia sovietų prievarta ir melo propaganda. Žmonių širdyse glūdi ta jėga, kurios dėka pasaulyje, nežūrint visų žmonių iš tikrųjų sukrėtimų, — o jų pikčiausias yra bolševizmas, — laisvės ir teisybės troškimas ne tik nėra miręs, bet vis daugiau tampa būtinu asmeninio, socialinio ir valstybinio gyvenimo akstinu. Tas troškimas yra gyvas ir mūsų tautoje ir jis gaivina viltį, kad Lietuvos valstybinė nepriklausomybė bus atstatyta. Tam pasiekti, dėja, dabartinėmis sąlygomis nepakanka vien tik tarptautinių konferencijų ir šiaip diplomatinių veiklos, nes paneigimas tų dėsnių, kuriais remiasi tarptautinė santvarka, yra

ŽODIS TAUTAI

Juozo Kajecko, Lietuvos Charge d'Affairs a. i. žodis, pasakytas pavergtai lietuvių tautai, per Amerikos Balsą, Kalėdų Švenčių ir Naujųjų Metų proga.

— Pavergtas Broli ir Sese Lietuvoje! Pirmųjų Kalėdų metu Dangus paskelbė ramybę geros valios žmonėms. Tai buvo tikrosios taikos deklaracija.

Kalėdų Šventę įprasmina Kristus. Jis įprasmina ir lietuvių tautos kančią. Jis gimė, gyveno ir mirė savo pamulto krašto okupacijoje. Jis okupanto Piloto ir mirčiai pasmerktas buvo. O šandieną?

Šiandieną, po beveik 2000 metų, Nukryžiuotasis triumfuoja ir žydu tauta, iš namų nevalios išvesta, džiaugiasi laisve. Tuo tarpu Izraeliaus okupanto, Romos cezarių dienų, tepaliko tik atmintis. Istorija kartojasi. Aš tikiu, ji pasikartos ir šalyje, "kur Nemuno vandenys bėga". Mūsų tauta didinga savo kančioje. Ji dinginga Dangaus ir žemės akyse. Ji priešė jai užkarta pliką kryžių sava valia pakeitė kryžiumi su rūpintojėliu. Taip jai kentėti lengviau. Tad, neįmanoma, kad Taikos Princas, kuris lietuvių tautai taip artimas savo

vienas esminių sovietų politikos požymių. Todėl kelias mums sugrįžti į laisvę yra dar ilgas ir sunkus. Bet jame mus lydi ištikimumas, kad Lietuvos laisvės byla yra teisinga, tuo tarpu, kai Sovietų Sąjungos pusėje tėra smurtas ir melas.

Melas ir smurtas yra vyriausi padariniai, kuriais gali pasigirti sovietų santvarka, ir kurie sudaro svarbiausias jos politikos priemones. Nuosekliai tęsdama tą politiką, Sovietų Sąjunga, kaip matyti iš kai kurių pasireiškimų, rengiasi išplėsti akciją tikslu išgauti iš Vakarų status quo pripažinimą. Tai yra — pripažinimą tos neteisėtos padėties, kurią Maskva yra sudariusi elję kraštų, atvira agresijai ar kitais būdais juos užvaldydama. Reikia tikėtis, kad ši sovietų akcija pasibaigs tokiu pat nepasisekimu, kaip jų lig šiol darvyto pastangos, atsimušusios į civilizuojuoju pasaulio, o ypač į Jungtinių Amerikos Valstybių — moralės dėsnius ir politinius interesus. Mintį, kad tos sovietų pastangos ir toliau bus bergždžios, stiprina faktas, kad priešingai Maskvos propagandos bauginimams Vakarai ir dabar turi karinę persvarą. O be to, lig šiol sovietų užgrobumų nepripažinimas iš Vakarų pusės labai žymiai padidina tą moralinę persvarą, kuri yra realus ginklas prieš Sovietų Sąjungos ir bolševizmą okupaciją.

1958-tieji metai bus pažymėti trimis svarbiomis sukaktimis: — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo keturių dešimtų metų, Lietuvos patrono Šventojo Kazimiero gimimo penkių šimtų metų ir Vinco Kudirkos gimimo — šimto metų. — Tos sukaktys primins mums didžią Lietuvos valstybinę praeitį, tautinį atgimimą, kurį su stabdė sovietų okupacija. Tesuteikia, jos mums jėgų bei ištermės, laukiant Lietuvos laisvės ir jai dirbant. To linkėdamas Jums, brangūs tautiečiai krašte ir užsienyje, aš širdingai sveikinu Jus Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vardu.

kančia, kuris gyvatą — ne mirtį — žadėjo, nepabotų jos laisvės siekimų. Jūs esate liudytojai, kaip žodis taika Lietuvos okupanto šiandieną negalėtingai valkiojamas. Jo darbai iškalbingesni už jo tuščiažodžiavimus. Tos okupacijos dėka lieka tuščią vietą šiomet prie jų Kūčių stalo. Dėl to lietuviu nuotaika šiandieną, ktr jis bebūtų, yra sudrumsta. Mes pažinome ir ilgimės laisvės metų Kūčių bei Kalėdų. Lietuvis šiandien skrieja mintimis Tėvynėn, pas savus. Jis dvasioje su jumis. — Tokia mūsų tradicija ir buvo ir bus.

Mano giliai nuosirdūs pavergtam Broliui ir Sesei Naujųjų Metų proga linkėjimai yra šie: nesiduokite okupantui nusavinti savo lietuvišką sielą, bet išverti; nesiduokite išplėsti viltį, bet tikėti Lietuvos šviesesne ateitimi, tikėti, kad ilgų metų šmėkla pranyks nuo Lietuvos dangaus ir jos tamsiąją naktį neišvengiamai paseks laisvės aušra. Laisvųjų lietuvių pastangos pašvęstos priartinti tą dieną.

Te Kalėdų Kristus sutramdo šiaurės vėjų Lietuvoje pūgas ir grąžina mūsų vargo tautai jos nu pelnytą tikrosios laisvės rytą. Kalėdos, 1957.

Didžiam lietuviškos knygos augintojui — leidėjui, knygnešiuvi bei mūsų sekretoriui
JONUI RINKEVIČIUI
mirus,
žmoną Rožę Rinkevičienę bei palikusius artimuosius giliai atjaučiame ir kartu liūdimė.
Laisvosios Lietuvos
Redakcija ir Administracija.

Mirė Jonas Rinkevičius

Šių metų sausio 2 d. negailėtinga mirtis Čikagoje nuskynė dar vieną lietuvišką žiedą, realios kovos gražiausią pavyzdį, Joną Rinkevičių, bebaigiantį 71-uosius amžius metus. Jonas Rinkevičius mirė po operacijos, palikdamas didžiausiam nuliūdime artimuosius šeimos narius, gimines ir savo kovos bičiulius.

Velionis buvo gimęs 1887 m. gegužės 29 d. Avižienių km., Utenos apskr. Taigi, savo kilme buvo grynas aukštaitis. Vos 9 metų būdamas, tapo našliu ir kaip neturtingų tėvų vaikas, buvo išleistas ganyti svetimųjų auginamus gyvulius. Ir kas tada galėjo pamanyti, kad vargšas berniukas kada nors galės prasimušti į knygnešius? Tenka labai paabejoti. O kad toks vargšelis kada nors galėtų tapti pajėgiausiu lietuviškų knygų leidėju, tai kažin ar kas nors susapnavo. Betgi, gimęs neturtingoje šeimoje ir likęs be priežiūros berniukas Jonas, savo jėgomis tampa ne tik knygnešiu, bet ir lig šiol knygų leidimo rekordą tebeilaukiančiu knygų leidėju Lietuvoje.

Nepriklausomos Lietuvos laikais a. a. Jonas, dėka savo sumanumo ir energijos, surado Ameriką Lietuvoje ir buvo pilnai apsirūpinęs ramiai leisti savaitės dienas ir vakarus. Deja, raudonasis silbinas, atsilankęs iš rytų, Joną padarė vėl vargšiu. Jis uždarė jam net ir artimą aplinką vartus ir jam neliko kito kelio, kaip pasitraukti į ten, kur nepagaunama laisvė plesdena sparnais. Jis, laimingo sutapimo dėka, atvyksta į šią šalį, tikėdamas, kad čia ras kitados savo atsiųstų knygų dalį. Bet jų nesuranda ir kiek apsvilia. Niekas jam už jo čia atsiųstas knygas neatlygina. Tad sėda rašyti atsiminimus. Betgi ir jie Jono polėkių nepatenkina. Jis mato, kad negali gyventi be lietuviškos knygos ir laikraščio. Kad iš arčiau galėtų pažinti lietuviškos kovos laukus, įsijungia į aktyvų darbą „Laisvoje Lietuvoje“, tapdamas jos sekretorium. Šias pareigas eidamas ir mirė.

Kad kas nors per apsirimą išaukščiau pareikštų minčių velionio nepadarytų sausu pareigūnu, tenka pasakyti, kad jo pareigos supratimas išplaukė ne vien iš realių apskaičiavimų, kiek iš tautiniai idėjinio apsisprendimo, kuris augo su velionio brendimu.

Piemenaujant, a. a. Jonas buvo žemininko skriaudžiamas. Nepakędamas pabėga ir atsiduria Vilniuje. Iš pat mažens buvęs pamaldus, eina į bažnyčią, bet čia išgirsta jam nesuprantamą lenkų kalbą. Teiraujasi lietuviu kunigo, bet sulenkėjusios davatkos, nepakędamos chamų, pasiūnčia berniuką pas aršų lenką dvasininką, kuris nesuprasdamas berniuko kalbos, jį pavaro nuo klausyklos, piktai išbardamas. Visa tai mačiusios davatkos, savo nesuvaldomais liežuviais, giliai tikintį berniuką padaro bausiu nusikaltėliu ir pradeda net persekioti. Ir štai, dvasininko nuo klausyklos atstumtas ir davatkų persekiojamas, jis sunkiai kenčia. Bet ši kancija jam nutiesia kelius į lig šiol jausta, bet neapčiuopiamą lietuvių kelią. Visaip jį bando sutiktos davatkos, bando jį į savo pusę patraukti ir cicilikai, o Jonas, kaip pasirinko, taip ir eina savo keliu. Laisvas — be įtaigojimų apsisprendimas, a. a. Joną Rinkevičių padaro giliu patrijotų, tikinčių tautos Klaipėdos uosto švyturys, nušviečia kelią į vakarų pasaulį, anais, nepriklausomos Lietuvos laikais.

SPORTO ŽINIOS

LIETUVIŠKASIS KREPŠINIS KANADOJE

Lietuviškasis krepšinio gyvenimas Kanadoje prasidėjo tik su pokariu ateivių įsikūrimu. Pirmasis vienetas susiorganizavo 1947 m. rudenį Polout stovykloje iš šiaurinio Ontario miškuose darbo prievolė atliekančių vyrų. Jie, žalsdami savo darbdavio A. E. Wicks Ltd. vardu, pirmame susitikime įveikė Cochrane Legion penketuką.

Atlikus vienų metų darbo sutartis, daugumas lietuvių tremtinių pradėjo teltis didesniuose miestuose ir jau 1948 m. rudenį Toronte buvo įsteigtas sporto klubas Vytis. Klubai įsteigė ir Hamiltone — 1949 m., Montrealyje — 1951 m. ir kiek vėliau sportininkai susibūrė Niagara Falls, Ontar. Pačioje lietuviškų klubų užuomazgoje buvo sudaromos krepšinio komandos ir pradama kungytinauti tarpusavyje bei su svetimaisiais.

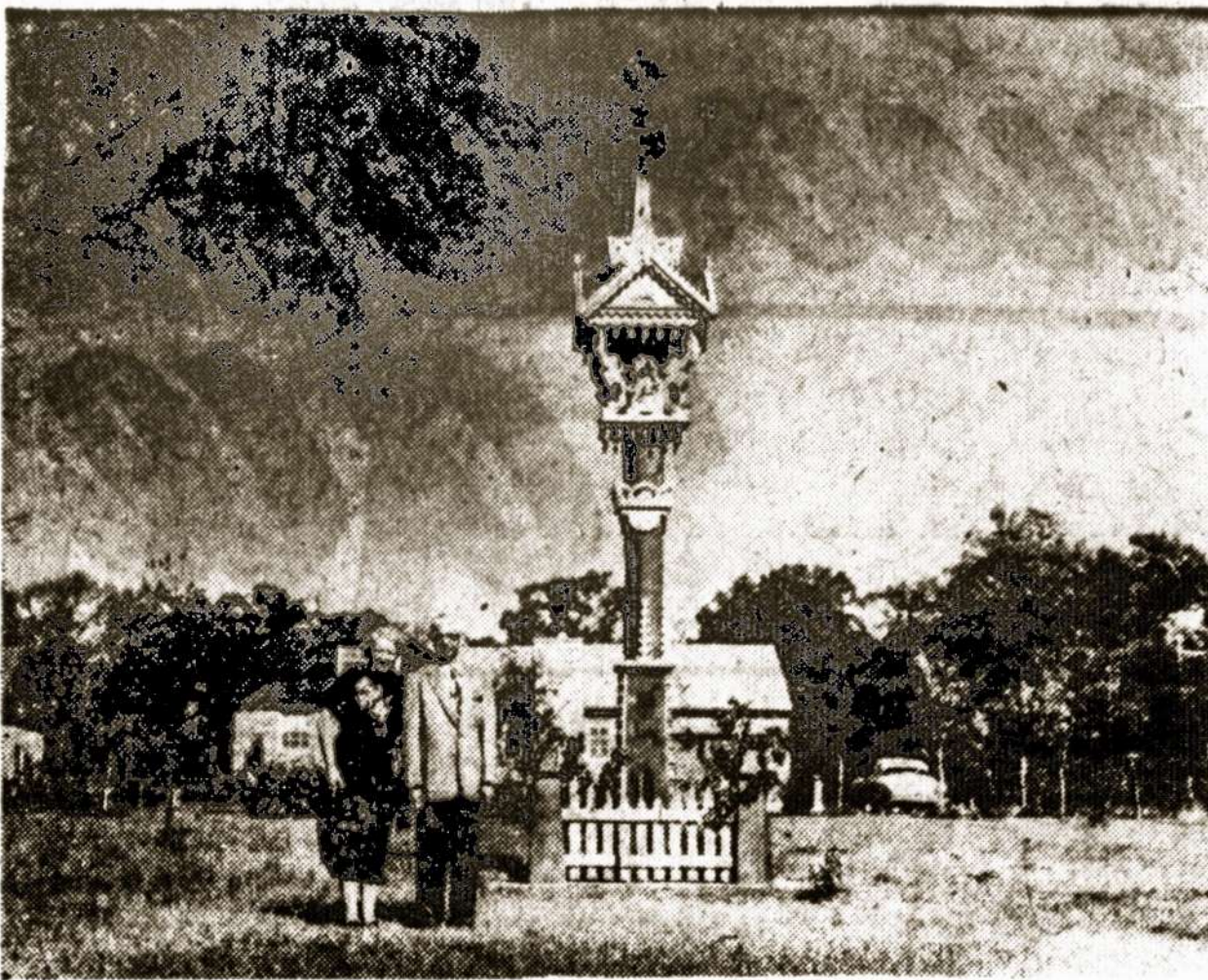
Netrukus gražiai užsirekomenduojama ir vietiniuose krepšinio sluoksniuose. 1950 m. vienoje iš Toronte stipriausių, daugiatautių Balthurst — College Community lygoje Vytis iškovojo meistrerio vardą, o Hamiltono Kovas bažnytinėje lygoje užėmė antrą vietą. Gi 1953 m. Montrealeio Taurus laimėjo miesto B klasės pirmenybes. 1955—6 m. vyčiai bažnytinėje lygoje išliko pirmą vietą, o 1956 ir 1957 m. vyčiai iškopė į miesto katalikiškų komandų pirmenybių baigmę. 1951 m. torontiečių iniciatyva pradedamos pirmosios Š. Amerikos Lietuvių Sportinės Žaidynės, kuriose Čikagos Perkūnas tapo vyrų krepšinio meistreriu. Tačiau vėlyvesnėse žaidynėse Vytis pelno nemenką pergalę: 1953 ir 1954 m. Vytis išėjo vyrų ir 1954 — 1957 m. moterų meistreriais.

1954 metais, Kanados Sporto Apygardos vadovybė perėmus A. Suproniui, sportinis gyvenimas žymiai išjudinamas. Tais pat metais Montrealyje pradedamas pirmasis K. lietuvių krepšinio turnyras. Čia vyrų grupėje laimi Vytis, o jaunių — Taurus. 1955 m. Toronto T. T. Pranciškonų Prisiškėlimo parapijos salės atidarymo proga suruošame turnyre, kuriame dalyvavo visi krašto klubai su naujai įsteigtu Prisiškėlimo par. SK Aušra, — laimi Vytis. Tačiau rudenį Toronte įvykusiose 1955—56 m. pirmenybėse vyrų meistrystę pavėrė Aušra, o jaunių ir moterų — Taurus. 1956—7 m. pirmenybes pradedamos Hamiltone. Čia vyrų titulą perėmė Vytis, jaunių Aušra ir moterų grupėje taurietės pakartojo pernyktę pergalę.

Nuo 1951 metų Toronte pradedamos vykdyti Kanados Pabaltiečių gražesne ateitimi. Kad šita ateitis būtų graži, jis visą savo gyvenimą ir stengiasi būti ne tik ištikimu, bet ir pareigingu tautos sūnumi.

Ir reikia pasakyti, kad tokiou jis ir likosi. Tai taip trumpai atrodė a. a. Jono Rinkevičiaus nueltas kelias. Ne kelias, o tik jo nueltas kelio bendri brožai, kurių niuansuose glūdi begalės džiaugsmų ir skausmų, bei skaitlinių, kalbančių už save.

J. M.

Ne tik Lietuvoje puošeši šalytojėliais, kopytėlemis, kopylystul kame. Čia vaizdelyje pasipuošus Projektą pagaminio inž. arch. Jon

kelės, sodybos bei kapinės, rūpinpiais, bet jau ir Amerikoje užtinsi lietuvių sodyba, netoli Čikagos, as Mulokas.

čių Sportinės Žaidynės, kurioms lietuvių krepšinio rinktinės sudaromos iš karštę pajėgiausių žaidėjų. Šiose žaidynėse mūsų vyrai 1953 ir 1954 m. iškovojo pergales, moterys — 1954 ir 1957 m. ir jaunia — 1955, 6, 7 metais.

Iš kitų svarbesnių įvykių dar galima paminėti Kanados Lietuvių Dienų turnyrus, kuriuose be kanadiečių dalyvavo ir svečiai iš JAV. Pirmąjį turnyrą 1953 m. laimėjo Vytis, o 1955 ir 1957 m. — Detroito Kovas. Kitais metais, dėl Lietuvių Dienų pravedimo drauge su Š. A. L. Sportinėmis Žaidynėmis, tokie turnyrai neįvyko.

Salia įvairių varžybų, mėlinių turnyrinio pobūdžio pirmenybių, išvykų bei aktyvaus dalyvavimo vietiniame sporto gyvenime, lietuviškasis krepšinis puoselėjamas sezoninėse savųjų lygose. Taip 1954—5 m. veikė Mažoji Krepšinio Lyga, kurioje be Vyties II, Kovo ir Niagara Falls lietuvių, žaisti kviečiami ir kaimyniniai JAV valstybių lietuvių klubai: Rochesterio Sakalas, Clevelando — Žaibas ir Detroito Kovas. Pastarasis vienetas ir užėmė pirmą vietą. Sekančiais metais suorganizuojama Kanados Lietuvių Lyga iš Niagara Falls, Kovo ir Vyties Vyties penketukų. Laimėjo Vyties geltonieji. 1956—7 m. Sudaroma Ontario Lietuvių Lyga. Jų vyrų grupėje varžėsi Kovo, dvi Vyties ir trys Aušros komandos. Laimėjo Aušros žalieji. Moterų grupėje žaidė Aušra, Kovas ir Vytis. Čia laimėjo Vytis.

Aktyvaus krepšinio gyvenimo pasekoje, žaidimo lygis nuolat gerėjo. Žinomų veteranų: Markuso Ignatavičiaus bei buv. šarūniečių Stasio Mackevičiaus ir Mermerto Duliūno priežiūroje išaugo naujos pajėgos, iš kurių pažymėtini: Osvaldas Kulyš, Romas Preikšaitis, Arvydas Buntinas, Pomas Sinius ir Algirdas Mackeliūnas (dabar JAV). Iškilus yra ir Toronto U-to rinktinės žaidėjas čiagimisi Alfredas Vaichulis.

Pasišventusių ir energingų lietuviško sporto vairuotojų, o ypačiai K. L. Sporto Apygardos ilgamečio (1954—7 m.) vadovo Antano Suprano ir dabartinio pirmininko Jono Gustainio pastangomis, lietuviškasis krepšinis Kanadoje yra gajus, nuolat atsinaujina

gausiu prieaugliu ir sėkmingai tęsia didžias Lietuvos krepšinio tradicijas.

(Iš Edv. Šulaičio red. leidinio „Lietuviškasis Krepšinis“).

Laiškas iš Vokietijos

(Rašo: J. Vyšniauskas, Muenchen 54, Opalstr. 2—1, Germany)

Dėkoju Jums už gausią ir nuolatinę lietuviškos spaudos paramą. Per šį laikotarpį esu gavęs daug spaudos siuntų. Ypač malonu buvo gauti šie leidiniai: Margutis, Karys, Užulanka, Lietuvių Dienos, Ateitis, Skautų Vytis. Toliau nepaprastai džiugu buvo gauti šios knygos: dr. V. Sruogienės Lietuvos Istorija, J. Savickio — Žemė dega, J. Cicėno — Vilnius tarp audrų ir t. t. Būčiau dėkingas, jei nuolatai gautiau: Aidus, Lituanus, Literatūros Lankus ir Skautų Aidą. Ypatingai dėkoju už dr. V. Sruogienės Lietuvos Istoriją. Mūsų dukra dėkoja už antrą Čikagos lietuvių tautinių šokių šventės vadovą. Tą leidinį ji perdavė vietos lietuvių grupės vadovui. Dukra yra skautė ir priklauso meno ir muzikos mėgėjų ratiui. Tad kiekviena proga dalyvauja tautinių švenčių programose. Toliau dukra dėkinga už anglų kalba skaitymo knygą ir už gausų rinkinį pašto ženklų.

Kadangi esu lietuviškos spaudos platintojas, tai aplankau daug lietuvių. Patyriau, kad dauguma tautiečių čia pasiliko dėl palaužtos sveikatos. Kiekvienas jų stengiasi gauti kokį nors darbą. Kiek kuris pajėgia, dirba. Tai nors ir menku uždarbiu bando papildyti tą, ką gauna iš valdžios. Nors veik kiekvieno veide matosi vargo išvagotų raukšlų ir susirūpinimo dėl ateities, bet dvasiškai tebėra gyvi. Kai pasiskaito iš užjūrio atėjusių laikraščių, kai sužino apie tenykščią darbuotę ir veiklą, tai atgyja, pralinksmėja ir atgauna viltį geresnės ateities. Mes, senesnieji lietuviai, kokiais esame gimę, tokiais esame, tokiais ir mirsim. Bet jaunoji karta be pašalinės pagalbos ir be paramos išliti mokslus, lietuvių turės žūti. Tai va, kur tautos vadai privalo kreipti savo dėmesį.

Pošventiniai apmąstymai

Kalėdų metų skiriamoms laikraščių laidoms tinka lengvi, jautrūs, sentimentaliūs straipsniai. Pošventinių, taip sakant, po dvasinių pagirčių, tenka iš kito taško į dalyką pažvelgti. Tada tinka užsiminti ir pasvarstyti apie gilesnę Kalėdų prasmę, reikšmę ir svarbą. Tinka užsiminti apie tokius dalykus, apie kurių užsiminimas ir svarstymas galėtų gadinėti Kalėdų nuotaiką. Dabar tinka į kai ką kritiškai pažvelgti.

Kodėl taikos nebuvo ir nėra?

Kalėdos, tai Kristaus gimtadienis. Kristus vadinamas Taikos Kunigaikščiu. Ir ne be reikalo. Palaiminti taiką darantieji, — skelbė Jis. Taika, sugyvenimas, žmoniškumas, artimo meilė, tai Jo mokslo pagrindai. Jam gimus, angelai užgiedojo: Garbė Dievui augštybėse ir taika žemėje geros valios žmonėms.

Be to, dyvų dyvai. Praėjo štai veik 2.000 metų ir per tą visą ilgą laikotarpį nebuvo ir nėra taikos tarp tautų, kurios tariasi išpažįstančios Kristaus mokslą. Be to, esame prieašryje trečiojo pasaulinio karo. Kodėl taip dėjosi ir kodėl taip dedasi?? Gilinkimės į tą klausimą.

Anglų giesmėje nurodoma taikos sąlyga. Taika tesidžiaugia geros valios žmonės. Išėitų, kad taikos nėra ir nebuvo dėl geros valios stokos. Ar taip?

Geros valios žmonės

Ar šiais laikais trūksta žmonių geros valios? Kitaip sakant, ar šiandien trūksta geros valios žmonių? Klausykime, ką čia sako autoritetai. Klausykime, ką sako J. E. vysk. V. Brizgys. Savo knygoje „Trisdešimt meilės žodžių“ Jo Ekscelencija rašo:

— Žmonija yra daug geresnė, negu daugelis mano; tiesos ieškančių ir trokstančių yra daugiau, negu mano tie, kurie niekad nebandė eiti į tų jo niekinamų tarpų. Ką liudija tie šimtai tūkstančių kitatikių, besimokančių katalikų tikėjimo, tik pasiskaitę trumpą paskelbimą autobusuose ar tramvajuose? Ką liudija tos minios Anglijos ir Amerikos miestų parkuose išstis valandas besiklausą pasauliečių kalbėtojų apie religiją? Ką liudija tos nesuskaitomos minios stambeldžių, netikinčių, protestantų, kur tik pasirodo Billy Graham? Tai minios belaukiančios ir pačios beieškančios, kas atneš joms tiesą. Iš tų reikšnių ne tik nereikia juoktis, bet nereikia net lengvabūdiškai į tai žiūrėti. Tai yra viešas šaukimas į turinčius tiesą ateiti ir pasidalinti su jos neturinčiais, jos beieškančiais.

Ką? Lengva sutikti su tuo, ką vyskupas parašė. Kartu lengva ir papildyti, kas jo parašyta.

Naujojo Testamento liudijimas

Tas, ką vysk. Brizgys parašė apie tiesos ieškančius ir jos trokstančius šiais laikais, yra randama ir Naujajame Testamente. Evangelistas Matas, rašydamas apie šv. Jono Krikštytojo veiklą, rašo:

— Tuomet pas jį (šv. Joną Krikštytoją) ėjo, Jeruzalė, visa Judėja ir visa Pajordanės šalis.

Trumpu sakiniu pasakyta labai daug apie anų laikų tiesos trokstančius. O ką jau besakyti apie minias, kurios sekė Kristų. Tas pats Matas rašo:

— Jį (Kristų) sekė daug minių iš Galilėjos, iš Dekapolės, iš Jeruzalės, iš Judėjos ir iš Užjordanės.

— Kai Jis (Kristus) pužengė nuo kalno, jį sekė daug minių.

— Matydamas aplink save daug minių, Jezus liepė irintis į anapus ežero.

Visi evangelistai panašiai liudija apie minių troškimą išgirsti Kristų. Tas liudija dauguomenės gerą valią.

Gera valia vėlesniais laikais

Ir pirmaisiais ir vėlesniais krikščionybės amžiais žmonės rodė gerą valią. Tikintieji uoliai klausė, kurie skelbė esą Kristaus mokslo mokytojais. Tikintieji tada buvo ne vien žodžio klausytojai, o ir jo darytojai. Jie uoliai

vykino viską, ką Kristaus mokslo skelbėjai jiems įsakdavo ir ko iš jų reikalavo. Pagal jų reikalavimą, vakarų Europa pasipuošė puikiomis bažnyčiomis, didingomis katedromis, didžiuliais vienuolynais. Išdygo klebonijos, vyskupai ki rūmai. Roma, ypač, pasipuošė puikiais bažnytiniais pastatais.

Toliau yra žinoma, kad žmonės tąsyk uoliai lankė bažnyčias, užlaikė pasninkus, moterys įprato bažnyčiose būti apdengtoms galvomis. Žodžiu, žmonės tikėjo, ko tik buvo mokomi ir vykino tai, kas iš jų buvo reikalaujama.

Taigi, krikščionybės laikais žmonės rodė gerą valią. Tikintieji buvo geros valios žmonės. Tai kodėl tikinčiųjų tautų tarpe neužviešpatavo taika ir krikščioniškas sugyvenimas? Juk taika žadėta geros valios žmonėms.

Vietoj taikos, nesitikimai ir karai

Be galo svarbu suprasti, kodėl krikščytos ir tikinčios tautos, parodžiusios tiek geros valios, nesulaukė nei teisingos ir pastovios taikos, nei ūkinės santvarkos, paremtos krikščioniško teisingumo pagrindais. Be galo svarbu ir jodo mu pamatyti tą spragą, pro kurią prasimušdavo skaudžiausioji žmonių rykštė ir per amžius negailingai plakusios tautos. Juk yra buvęs taip vadinamas Šimtmetinis karas, kurs vyko tarp Anglijos ir Prancūzijos. Tas karas vyko tais laikais, kada dar nebuvo žinomi nei liberalai, nei bedieviai, nei klaidingi filosofai, nei taip vadinami krevatikai, nei kokie revoliucionieriai. Tas karas ėjo nuo 1337 m. iki 1457 m.

Kodėl krikščioniškos tautos pykosios, vienos nuo kitų siekė pigiau grobti žemių? Kodėl stipresnės krikščioniškos tautos siekė silpnesniais pavergti, nutautinti?

Atsakymas į minėtus klausimus

Krikščioniškos tautos niekada nebuvo mokomos, kad privalo taikingai sugyventi. Nebuvo mokomos, kad kaip paskiri žmonės neturi pyktis savo tarpe, neturi skriausti vieni kitų, neturi vogti vieni nuo kitų, net neturi geisti nei jaučio, nei asilo, kurs kitam priklausau, tai lygiai taip turi sugyventi ir tautos. Nebuvo mokoma, kad krikščioniška tauta prieš kitą krikščionišką tautą jokiam atsitikime neturi pakelti ginklo. O reikėjo mokytis, kad krikščioniška tauta nei prieš nekrikščionišką neturi pakelti ginklo, nei geisti pasiglemžti jos žemės dalį, ar kitokį turtą. Reikėjo mokytis, kad krikščioniškoje tautos turi viešpatauti lygybė ir jų ūkinė santvarka privalo remtis Kristaus mokslo pagrindais.

Katekizmas, teologija ir kano-niškos teisės draudžia tam tikromis dienomis valgyti mėsą, įsako moterims bažnyčiose būti apdengtoms galvomis, pamoko apie žvakės, relikvijas, šventą vandenį ir t. t. bet nemoko, kad tautos turi sugyventi, kad piktumai ir karai neleistini, kad nutautinimas draudžiamas.

Tai štai kodėl nebuvo ir nėra taikos krikščioniškame pasaulyje.

J. Latoza

LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

OUTSTANDING LITHUANIAN NEWSPAPER
911 W. 32 Str., Chicago 8, Ill Phone LA 3-8544.
Published bi-weekly on Thursdays
By Lithuanian Regeneration Association

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komitija. Prenumerata:
Straipsnius ir korespondencijas redaktoriai taisyti ir palpa savo nuomimi. Metams — 4.50; pusei metų — 2.50. Nemanuoti rašiniai grąžina. Atskiras numeris 10 ct. — ml autoriams pareikalavus. Subscription per year — \$4.50; 6 months — \$2.50; 10 c. per copy.
Pavarde ar slapyvardė pasirašyti straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.

Mūsų kultūrinį pastangų balansas

S. Kurklietis

Naujoji, t. y. 1944-tųjų metų, lietuviškoji emigracija tremtyje sutiko keturioliktuosius Naujuosius Metus!

Už nugaros pasiliko trylikos metų tremties gyvenimo balansas, su debetais ir kreditais, su aktyvais ir pasyvais, žodžiu, su tuo, kas ją tautiniu požiūriu įprasmina ar uždeda ant jos tamsesnius šešėlius.

Niekad lietuvių tauta nebuvo pergyvenusi tokios masinės emigracijos! Ir niekad jos nebuvo išmėtus į užsienį tokio skaičiaus savos, palyginus, negausios inteligentijos. Proportingai požiūriu, tai tik kelios tautos — pasaulio istorijos bėgyje — panašios nelaimės buvo susilaukusios.

Tragiškas ir spontanus buvo 1944 metų mūsų emigracijos pobūdis. Be plano, be pasiruošimo ir kelionės linkmės, su įkalbama ir forsuojuama viltimi — sugrįžti ir skriaudą atitaisyti! Draminė nuotaka dar labiau išryškėjo, kada neatirsdavo šiai emigracijai va d. u. veisai emigracinei masei autoritetingų, žinančių ir nusimanančių, ar bent intucijos pagalba suvokusių, ką reikėjo daryti, ko reikėjo vengti, ką privalu aukščiausiai vertinti ir ką ateičiai reikia planuoti.

Trylikos metų suvestas balansas rodo, jog daug savų nepakeičiamų vertybių esame nustoje — į aiškūs nuostolius nurašė. Raudonos pasyvo rašalas perbraukė iš skirtingus, visai tautai priklausančius turtus, nes jų arba neįžūrėjome, jų vertės nesuvokėme. Tik susikaupkim ir trumpai pagalvokim, kiek pačių rinkinių mūsų tautos žmonių emigracijoje jau yra mirę ar sunyko, kiek jų randasi visiškoje izoliacijoje, nes jaudėsi niekam nereikalingi, niekieno nepasigendami. Vieton jų, kuriam laikui buvo atsiradę tuščia viduris pakaitalas: garbetoškos, stovyklinių dienų vadeivų tipai, situacijos ar partinių vėjų iš-

kelti asmenys. Šie pasiūbavo, pasišvaistė ir nulinko. Todėl gal ir daugelyje mūsų tautinio gyvenimo sričių šiandien matomas apmirimas, kultūrinių žymesnių įvykių retėjimas, nuobodulio stagnacija. Dėl to ir vadovauti pasiūvo sios "galingos partijos" užuodžia artėjantį pastangų bankrotą. Todėl ir eilinis pilietis pasinėrė į asmeniško patogumų kevalą; todėl ir savo psichologiją lengvai nukreipiam į galvosenas, buvusias madingomis maždaug prieš penkiasdešimt metų, tipingas kaimiečių — emigrantų masei, bet ne kultūringai išsivijai.

Mūsų vėliausioji emigracijos banga, atsimušusi į palankius krantus, nurimo, stabilizavosi. Dirbesnis šių tremtinių nuosimtis virs to juodadarbiais, fabriku vergais savanoriais ir per tai materialiai įsitvirtino. Kiti metėsi į lengvesnius verslus, kuriuos labiausiai palaiko tautiečiai. Intelligentijos tik "praktiškos" profesijos (gydytojai, inžinieriai) gerbūvi šeimiai iš savo pašaukimo bei sugebėjimo. Vos keli mokslininkai ar menininkai dirba savo srityje, o kiti tenkinasi prisitaikymo, aiškiaus nu slinkimo darbais. Vieton specialistų, savoje aplinkoje galvatručiais gaminami pakaitalai, kuriems spaudos kronikose suteikiami garbingiausieji titulai.

Tiesa, esame dar stiprūs, organizuodami tautines demonstracijas (dainų, tautinių šokių) šventes. Tomis įvykių dienomis parodom solidarumą ir nemenką susidomėjimą. Pakankamai dar turime jėgos, spiečiant, mokslinant ir tautiškuumui palenkiant jaunimą. Yra ir kitų šviesesnių imigracinio gyvenimo reiškinii.

Lietuviai tremtiniai, taip vadinami naujieji ateiviai, kaip ir mūsų senosios emigracijos bangavimai, visuose svietimuose kraštuose turi pozityvių, darbščių, pareigingų ir sąžiningų žmonių reputaciją. Lietuviais pasitikima, nors

juos, dėl mūsų paskolintų slavizmo žymių, dar daug kur nenorima laikyti vakariečiais — o labiau iš rytų ateiviais. Ir ką turime įsiamoninti: mes dar esame laikomi neaukštos kultūros, žemdirbių, savyje užsidariusi ir plačiau prasiveržti vengianti tauta! Nėra ko slėpti: esame garsūs ir išdidūs savųjų tarpe, bet labai tylūs ir nusizėmę, kai patenkame pas svetimuosius. Ir, atvirai pasakius, gal dar nesuvokiame, ką svetimiesiems galėtumėm sėkmingiau demonstruoti: ar primityvų, saviuvelkos jėgomis atstovaujama, liaudies meną, ar kitas, kultūringai aplinkai labiau imponuojančias, vertybes.

Mūsų dabartinė nelaimė ar klaida yra ta, kad į senus vynmai šios įpylėm jauną, jau kitokio vintužo vyną, kad neturime jokios aiškios ir rimtos kultūrinės politikos ir, kad naikiname pačius didžiulius turtus, pakeisdami juos pakaitalais, sensacijomis ir pasipelnymo (moralais ar medžiaginio — nesvarbu), bengališkomis ugnimis.

Mūsų išsivieškoji šiandieninė laimė, kad išlikusios, stipriausios kultūrinės pajėgos izoliavosi, nugrimdo ir nežinia į ten gamina tas vertybes, kurios nūdien atrodo mažai kam įdomios, bet kuriomis, reikia tikėtis, rytoj pasididžiuosime!

Mūsųose, išsivieškoje sutureose ir paklydimuose vykdomi ir dideli dalykai! Enciklopedijos leidimas — vienas tų šviesiųjų pragiedurlių. K. V. Banaičio, J. Kaciūnko, M. Katiliškio bei kitų atsielkiamai yra gaivališkas ženklas, kad lietuvių aukštesnioji kultūra nemiršta! Nesvarbu, kad šiandien K. V. Banaičio ar Jeronimo Kaciūnko muzikinė kūryba atrodo niekam "nereikalinga". Ateis dienos, kada dėl tų žygdarbių mielai pasimsime sau garbę! Lygiai ir daug kitų stebuklų, kurie gimė lietuviškos kultūros pogrindžioje, laisvos ir kultūringos šalies linijoje, užgūti, nužeminti ir nuvertinti tikrų kultūrininkų pagimdyti, bus mūsų išsivieškas įnašas.

Prisitaikymo pastangose panorėjom tikėti, jog mokslas ir menas (tikrieji, o ne erzaciai!) išsivijoje prarado prasmę. Susižavėjome tariamu "amerikonizmu", bet ar nematome, kokią desperaciją šiandien rodo tyti pati Amerika, kad leido mokslui ir menui nuo reikiamo pjedestalo nuslinkti?

Mes darėme nesąmones, nesu-sidomėję, ką savo laikui darė tautinei emigracijai kultūriškai išlaikyti vokiečiai, čekai, prancūzai. Klydome, leidę šias opias problemas spręsti diletantams, partinių įsiskarščių apsvaigintiems fanatikams, išsišokėliams ir rėksniams.

Tačiau klaidos yra geras dalykas, nes iš jų galime pasimokyti, galime jų ateity vengti ir galime save priversti tapti atsargnesniais

Jurgis Voldemaras 1957 metus palydinti ŠALTASIS KARAS NE TOKS ŠALTAS...

Taip vadinamas šaltasis karas prasidėjo prie Elbės upės 1945 metais. Tenai susitiko amerikiečių ir rusų kariuomenės, užbaigdamos II-jo Pasaulinio karo skerdynes. Pražūtis akivaizdoje, Hitleriui švystelėjo viltis, kad šis va karų ir rytų sąjungininkų susitikimas išgelbės jo Reichą. Jis numatė, kad tarp sąjungininkų greitai prasidės nesupratimai, iš kurių gali kilti konfliktas. Bet mirties agonijoje Hitleris per daug skubėjo. Pre daug skubėjo ir visi tie, kurie skleidė gandus, kad amerikiečiai ir rusai jau kasa apkasus ir kad naujas karas kabo ore.

Vakarų sąjungininkai skubėjo grįžti namo: jų divizijos pasitraukė, pasiliko tik okucinė kariuomenė. Rusai nedrįso jėga veržtis toliau į vakarus, bet savo tikslų siekė kitais keliais. Prasidėjo beausės konferencijos, propaganda, špijonažo ir sabotažo veiksmai. Tas išsūkė tokią įtampą, kad nebuvo karo, bet nebuvo ir taikos. 1948 metais rusai užblokavo Berlyną. 1950 metais jie sukurstė Korėjos karą. Amerikiečių lėktuvai buvo visur gaudomi ir šaudomi. Korėjos karui pasibaigus, prasidėjo Põrmos neramumai. Vėliau Indokinijos karas, Suez konfliktas, Vengrijos sukilimas, gąsdinimai ir grūmojimai. Kaip valstybės sekretorius Dulles išsireiškė, mes stovėjome ant karo pakrausės. Tebestovime ir dabar, bet tokia padėtis gali tęstis išsisa metų eile.

Jeigu pažiūrėsime į pokarišnius metus, tai 1957-tieji metai praėjo atoslūgio ženkle. Daugiau buvo kalbama apie taiką, koegzistenciją, mažiau apie karą. Amerika sumažino kariuomenę, didesnio kon-

ferencijos. Pasaulį nustebino tas faktas, kad neramumai prasidėjo ir Ispanijos Moroko. Šiai nedidelei kolo nijai ispanai buvę suteikę plačią savivaldą, ir jų santykiai su arabais buvo nuo seno draugiški. — Morokiečių daliniai padėjo Frankui laimėti pilietinį karą ir jis to neužmiršo. Arabai jo režimui tarnavo panašiai, kaip carų kazonakai. Po Maroko riaušių, Franko nebegalės jais pilnai pasitikėti.

Netekome didelių vyrų 1957-tais metais mirė ištisa eilė žinomų asmenybių, jų tarpe — garsusis kompozitorius Sibelius, dirigentas Toscanini, musulmonų dvasios vadas Aga Khan, buvęs Prancūzijos premjeras Edouard Herriot, buvęs senatorius Walker (ryškiausias McCarthy šalininkas) ir lietuvių bei kitų komunizmo, priešų numylėtas Wisconsinso respublikonų senatorius Joseph R. McCarthy. Šis galiūnas mirė du kartus: pirmą kartą politiniai, pa smertgas savo kolegų JAV sena-

reit, krikščionių blokas perversminiam ministrų kabinete turėjo portfelių daugiau, jei įskaičius ir kontrolierių, nei monsinjoro tvojami tautininkai. Tautininkai turėjo — 3 vietas, krikščionių blokas — 4, ūkininkų partija 2 vietas. Visas įstatymų leidžiamosios valdžios — Seimo prezidentumas vien tik krikščionių demokratų bloko. Labai švėtina, kaip tas visa galėjo įvykti krikščionims demokratams prieš perversmą ir perversmininkus tautininkus besipriešinant? Šių liūdny perversmo išdavų akivaizdoje, mons. M. Krupavičiaus "habilitacijoj" ginamos tėsės aiškiai prieštarauja ne tik jo įsitikinimams, bet ir darbams. Dabar paklauskim, ką tuo pačiu reikalu kalbėjo tuoj po perversmo, 1926 m. gruodžio mėn. 20 dienos krikščionių demokratų valios reiškejas "Rytas" Nr. 286. Savo įžanginiame štai ką sako:

Didysis istoriškas Lietuvos seimo posėdis Seimo posėdis, sušauktas naujam prezidentui išrinkti, prasidėjo sekmadienį, gruodžio 19 d. 13 val. 30 min. Posėdį atidarė seimo pirmininkas dr. J. Staugaitis. Atidares posėdį, dr. J. Staugaitis perskaitė buvusio respublikos prezidento atsistatydinimo raštą, po to paskaitė ir savo paties atsistatydinimo nuo pirmininkavimo seimui. Po to renkamas seimo pirmininkas, kuriuo išrenkamas buv. respublikos prezidentas A. Staugaitis.

Toliau posėdžiui pirmininkaujant naujam pirmininkui, įvyksta valstybės prezidento rinkimai. Posėdyje dalyvavo 43 atstovai. Respublikos prezidentu išrenkamas absoliučia balsų dauguma Antanas Smetona, pirmasis Lietuvos valstybės

flikto neįvyko. Rusai dar daugiau praskleidė geležinę uždangą.

Raketos dėmesio centre

1957-tais metais mokslas davė 1000-ties mylių šuolį aukštyn į erdvę: rusų mokslininkai paleido du žemės palydovus, kurie šiuos žodžius berašant, dar tebeskrieja aplink mūsų planetą. Šis laimėjimas simboliškai sutapo su Geofizinių metų paskelbimu. Raketų mokslo pionieriais buvo vokiečiai ir jie pirmieji šią technišką pažangą panaudojo karo tikslams. Karui pasibaigus, Amerika, Sovietų Sąjunga ir kitos valstybės pradėjo raketines lenktynes. Karo specialistai suprato šio naujo ginklo reikšmę galimo konflikto atveju. Tankai, lėktuvai ir net atominiai ginklai nubluko prieš taip vadina mų transkontinentinių balistinių raketų svarbą. Šių ginklų gamybai ir tobulinimui, Amerikos 1957 metų biudžete buvo paskirta -600.000.000 dol. Dabar, kada paaiškėjo sovietų pažanga, ši suma žymiai padidės, nes Amerikos civilinė ir karinė valdžia raketiniam ginklam suteikė neabejotiną pirmenybę.

Kova su kolonializmu

Čia didžiausią bėdą turėjo prancūzai, kurie neįstengė nuslopinti Alžyro gyventojų troškimo tapti nepriklausomais. Kovos su Alžyro sukilėliais 1957 metais jiems kainavo milijonškas pinigų sumas, nes šiam reikalui reikėjo skirti netoli 400.000 kariuomenės. Alžyras netiesioginiai atsiliepė ir į Prancūzijos — Amerikos santykius, kada Amerikos valdžia nutarė pasiųsti ginklą į Tunisą. Prancūzai sakė, kad ginklai iš Tuniso pateks pas Alžyro sukilėlius, ir tuo bus nukreipti prieš juos. Šį nesupratimą dalinai pavyko išlyginti laikė paskutinės Nato konferencijos.

Pasaulį nustebino tas faktas, kad neramumai prasidėjo ir Ispanijos Moroko. Šiai nedidelei kolonijai ispanai buvę suteikę plačią savivaldą, ir jų santykiai su arabais buvo nuo seno draugiški. — Morokiečių daliniai padėjo Frankui laimėti pilietinį karą ir jis to neužmiršo. Arabai jo režimui tarnavo panašiai, kaip carų kazonakai. Po Maroko riaušių, Franko nebegalės jais pilnai pasitikėti.

Netekome didelių vyrų

1957-tais metais mirė ištisa eilė žinomų asmenybių, jų tarpe — garsusis kompozitorius Sibelius, dirigentas Toscanini, musulmonų dvasios vadas Aga Khan, buvęs Prancūzijos premjeras Edouard Herriot, buvęs senatorius Walker (ryškiausias McCarthy šalininkas) ir lietuvių bei kitų komunizmo, priešų numylėtas Wisconsinso respublikonų senatorius Joseph R. McCarthy. Šis galiūnas mirė du kartus: pirmą kartą politiniai, pa smertgas savo kolegų JAV sena-

te; antrą kartą — fiziniai, palaužti sia ir sunkiausia bėda, tai Little Rock įvykis, į kurį turėjo įsikišti federalinė valdžia, pasiūniant kariuomenę. Čia susikirto du veiksniai: federalinis įstatymas, panaikines segregaciją mokyklose, ir steito, kaip suvereninės valstybės teisės. Prezidentas, kaip įstatymų vykdytojas, išėjo prieš Arkansaso gubernatorių Faubus, kuris nepakluso teismo sprendimo atšaukti Tautinę Gvardiją, kurios kareiviai užkirto negrams kelią į baltųjų mokyklą. Šis įvykis plačiai nuskambėjo po visą pasaulį ir Amerikos prestižui buvo suduotas šlaudus smūgis.

Naminės bėdos

1957-tais metais Amerika turėjo nemažai naminių bėdų. Didžiau sia ir sunkiausia bėda, tai Little Rock įvykis, į kurį turėjo įsikišti federalinė valdžia, pasiūniant kariuomenę. Čia susikirto du veiksniai: federalinis įstatymas, panaikines segregaciją mokyklose, ir steito, kaip suvereninės valstybės teisės. Prezidentas, kaip įstatymų vykdytojas, išėjo prieš Arkansaso gubernatorių Faubus, kuris nepakluso teismo sprendimo atšaukti Tautinę Gvardiją, kurios kareiviai užkirto negrams kelią į baltųjų mokyklą. Šis įvykis plačiai nuskambėjo po visą pasaulį ir Amerikos prestižui buvo suduotas šlaudus smūgis.

Antras naminis įvykis, tai senato specialios komisijos tyrinė jimai unijose, kurie privedė prie Teamsters (vežikų) išmetimo iš AFL-CIO unijų federacijos. Laikė senato komisijos apklausinėjimų, išryškėjo daug korupcinio pobūdžio veiklos unijos viršūnėse.

Mūsų tarpe nieko naujo

Ką gero davė praėję metai mums, lietuviams? Lietuvos laisvės reikalai nepajudėjo. Kruščiovas įsitvirtino diktatoriaus kėdėje, o itai rodo, kad sovietai nesirengia sprogti iš vidaus.

Nėra abejonės, kad po stalinistų pralaimėjimo, Sovietų Sąjungos ir okupuotų kraštų gyventojų būklė kiek pagerėjo. Sunku pasakyti, kaip ilgai ši padėtis tęsis ir į kurią pusę pakrups tolimesnis gyvenimas. Komunistų teroras, staiga sušvelnėjęs, gali staiga ir vėl paastrėti. Diktatūriname režime nėra nieko tikro.

Užsienio lietuvių ir praėjusiais metais su entuziazmu skleidė viešas kitam antausius. Kai kuriems veikėjams vis dar tebesivaidena fašistai, hitlerininkai, demokratijos priešai... Lietuvių visuomenė nepajėgė atsikratyti visokių netikrais pranašais, kurie, patrijotiz mu prisidengę, begėdiškai išnaudoja lietuvių meilės jausmą savajam kraštui. Iš kitos pusės, išsivija pati kalta, kad nepasipurto ir nenūmėta nuo savo sprando kai kuriuos abejotinos vertės ir dar labiau abejotinos moralės "laisvintojus".

Spaudoje buvo mažiau rašoma apie Vilką ir Lozoraitį, daugiau apie Gruodžio perversmą. — Dr. Trimakas Vilkui davė rimtesnę vaidmenį. Bendrai paėmus, praėję metai buvo palyginamai ramūs.

Dr. Vincas Misiulis, Detroitas, Mich. Nacionalistinis mons. M. Krupavičiaus habilitacijos „1926 metų gruodžio 17-oji Lūdna 30 metų sukaktis“ pakoregavimas

(7-toji tąsa)

MIGLOS PŪTAS SKAITYTOJAMS

23 "habilitacijos" tąsoj, monsinjoras kalbėdamas apie perversmą, atrodo, jau po apdoroto seimo, labai naiviai pučia skaitytojam miglas į akis. Sako: "Išėjau į seimo karidorių vis nežinios sloginamas. Pilnas karidorius žmonių, panašių į įsiveržėlių, be jokių kariškų ženklų, bet mūsų karių spalvos ir kirpimo drabužiais ir au-liniais batais. Nei vieno pažįstamo veido. Pradedu linkti į tą pusę, kurie mano juos esant bolševikais. Nerimas ir baimė pakilo... Vėliaus vėl miegas, Marjona, Smetona, Centro Komitetas ir pasitarimai, kuriuose kr. dem. C. K. nutarė: "Vyriausybė sudaryti jokių sąlygų nestatyti". Kokios naujos sąlygos galėjo būti statomos, kad visa buvo aptarta daug anksčiau, dar prieš perversmą? Gi 24 tąsoj duotas labai kreivas paveikslas su tais pačiais, prieštaraujančiais išvedžiojimais. Sako: "Susėdus prie stalo, Smetona be jokios įvykos prabilo. Jis konstatavo, kad šią naktį įvykdytas perversmas paliko kraštą be valdžios. Nedelsiant reikalinga sudaryti. Jie norėtų mūsų paramos ir bendra-

darbiavimo. Paprašęs mus pareikšti savo nusistatymą tuo klausimu, kalbą baigė. Kalbėjau aš taip pat trumpai, suglaustai, kiek praplėtes C. K. nusistatymą kalbamui klausimu. Savo kalboj pažymėjau, kad perversmas yra padarytas tautininkų, su kai kuriais karininkais. Jokio prieštaravimo nebuvo. Perversmą mes laikome žalingu ir pavojingu tautai". Labai būdinga, kad padarytas apsisprendimo pareiškimas — "perversmą mes laikome žalingu ir pavojingu tautai" nesėkė darbais: atsistojimu ir iš perversmininkų posėdžio demostatyviu išėjimu, bet su perversmininkais valdžios dalinimusi.

POLITINIŲ PERVERSMININKŲ TIKRASIS VEIDAS

viso to, kas mons. M. Krupavičiaus buvo pasakyta, matosi, kad turi didelę žmogiškąją silpnąbę sakyti netiesą. Atsiminimuose — "habilitacijoj" tautininkus už perversmą tiesiog kuolu tvоя. Bet kai prieš perversmą ir paties perversmo metu, kaip į tautininkus, taip ir į tautą visai kitaip čiulbėjo. Žvilgtelkim į patį perversmą be jokios apyktanos — partinių aki-nių ir štai ką mes pamatysime: Pirmą, pati koalicinė perversminė vyriausybė buvo sudaryta iš perversme dalyvavusių grupių koalicijos. 1926 met. gruodžio mėn. 18 dieną "Ryte" paskelbtos naujos vyriausybės veidas atrodė taip: Prof. A. Voldemaras, pulk. A. Merkys ir pulk. I. Musteikis — tautininkai (jei p. I. Musteikis tuo metu tautininku buvo ir tokiu save laikė. V. M.), Aleksas ir Jankevičius — ūkininkų partija, dr. Bistras ir dr. Karvelis — krikščionys demokratai, St. Šilingas — ūkininkų sąjunga, dr. Milčius — darbo federacija. At-

seit, krikščionių blokas perversminiam ministrų kabinete turėjo portfelių daugiau, jei įskaičius ir kontrolierių, nei monsinjoro tvojami tautininkai. Tautininkai turėjo — 3 vietas, krikščionių blokas — 4, ūkininkų partija 2 vietas. Visas įstatymų leidžiamosios valdžios — Seimo prezidentumas vien tik krikščionių demokratų bloko. Labai švėtina, kaip tas visa galėjo įvykti krikščionims demokratams prieš perversmą ir perversmininkus tautininkus besipriešinant? Šių liūdny perversmo išdavų akivaizdoje, mons. M. Krupavičiaus "habilitacijoj" ginamos tėsės aiškiai prieštarauja ne tik jo įsitikinimams, bet ir darbams. Dabar paklauskim, ką tuo pačiu reikalu kalbėjo tuoj po perversmo, 1926 m. gruodžio mėn. 20 dienos krikščionių demokratų valios reiškejas "Rytas" Nr. 286. Savo įžanginiame štai ką sako:

Didysis istoriškas Lietuvos seimo posėdis Seimo posėdis, sušauktas naujam prezidentui išrinkti, prasidėjo sekmadienį, gruodžio 19 d. 13 val. 30 min. Posėdį atidarė seimo pirmininkas dr. J. Staugaitis. Atidares posėdį, dr. J. Staugaitis perskaitė buvusio respublikos prezidento atsistatydinimo raštą, po to paskaitė ir savo paties atsistatydinimo nuo pirmininkavimo seimui. Po to renkamas seimo pirmininkas, kuriuo išrenkamas buv. respublikos prezidentas A. Staugaitis.

Išdavimo kelias

Čikagos Kultūros Draugija, išties dienų eilę margino "Naujiečių" puslapis, kad ji rengianti dr. Pr. Ancevičiaus viešą paskaitą. Ne paprastą, o istorinę, Lietuvos Auditorijoje. Skelbtoji paskaita įvyko. Jos išklausti susirinko per 150 žmonių. Kadangi dr. Pr. Ancevičiaus paskaitą "Naujiečių" talpina savo skiltyje, todėl netenka per daug gilintis į smulkmenas, o pasitenkinti bendrais išpūdziais ir pagrindine paskaitos mintimi. Kad geriau galėtume suprasti pagrindinę paskaitos mintį, neišvengiamai tenka susipažinti tiek su jos autoriumi, tiek ir su jos rengėjais.

Dr. Ancevičius yra gimęs Lietuvoje, Raseinių apskrityje. Gimnaziją lankė Raseiniuose. Čia savo klases auklėjo mokytojo Vikonio — Bartuškos globoje, kuris kuriantis Nepriklausomai Lietuvai, Rokiškio apskrityje, bolševikų antplūdžio metu ne vieną lietuvių buvo pasmerkęs mirti, — buvo paruoštas idejiniui, kartu su dr. Vyt. Girdzijausku, bolševikų pirmos okupacijos metu primestu Lietuvai sveikatos komisaru ir žinomumu komunistu Grigaičiu, tos pačios okupacijos metu buvusiu aukščiosiojo teismo nariu — teiseju...

Šitokiose apylostose išauklėtas Pr. Ancevičius, kaip ryškus "demokratijos" atstovas, po 1927 m. pučo prieš Lietuvos banką Tauragės skyrių, iš kurio jo gausia pagrobė 200.000 litų, vengdamas atsakomybės, su kitais "tikrosios demokratijos" skelbėjais — socialdemokratų ryškiaisiais atstovais: — Plečkaičiu, Paplausku, Kedžiu ir kitais, pabėgė į Lenkiją, kur susitinka su Pr. Kaupu ir čia tampa vienu ryškiausių išdavikiškų reikšnių prieš Lietuvą, ne vien per lenkų okupuotą Vilniaus radiją skelbdamas "didžiulius brolybės" idėjas, bet ir ragindamas Lietuvos liaudį sukilti prieš savąją vyriausybę, smerkdamas lietuvių patrijotus už jų troškimą atgauti pavergtąją Lietuvos sostinę Vilnių ir t. t. Jo to meto kalbas smerkė ne tik idejiniai priešai, ne tik eliniai lietuviai, bet ne vienas ir jo buvusių idejinių draugų.

Sitai akcijai nepasisekus, Ancevičius, Plečkaičio ir kitų socialdemokratų bėglių grupė, susidedanti iš arti 20 asmenų, bandė eiti kitais keliais. 1929 m. gegužės mėn., lenkų laiminama, ši grupė suorganizuojama atentatą prieš tuometinį Lietuvos ministrį pirm. ir užsienio reikalų ministrį prof. A. Voldemarą, sėkmingai gynusių Lietuvos reikalus Tautų Sąjungoje. Atentatą vykdė dabartinis "Naujiečių" direktorius Martynas Gudelis, stud. Vosylius ir stud. Bulota, tarpininkaujant ištaisam penkomui. Atentato metu nuo šių asmenų šūvių žuvo Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas kpt. Pr. Gudynas, antrasis Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas maj. L. Verbieckas ir prof. A. Voldemaro žmonos giminitis buvo sunkiai sužeisti per vidurius ir plaučius. Be to, buvo sužeista ir p. Juodaikytė. Kaip žinoma, atentatininkai iš anksto paruošė keliais, išskyrus susižeidusį Vosylių, pabėgė į Lenkiją.

Nepasisekus šitam "demokratiškam" žygiui ir prijungus prie Lietuvos skundo Tautų Sąjungoje, kad Lenkija organizuoja ir remia gaujas prieš Lietuvą, — Lenkija kiek pabūgo ir pradėjo apsidairyti. Besidairydama ji pastebėjo, kad lietuviškieji bėgliai yra pasidarę turtingesni, nei jie atsisėdė ir nei jiems. Lenkija davė, ir jų veikimą likvidavo. Ir štai nuo čia prasideda bėglių didžiųjų kelionių po Europą ir net kitus kraštus odiseja. Kur jie keliauja ir ką jie daro, niekas ilgesni laiką ir dėmesio nekreipė. Ir visai suprantama, nes kaip galima rūpintis daiktu, kurį esi atidavęs į skurdurninko rankas.

Kilus Ispanijos pilietiniam karui, nusikamba žinia, kad Martynas Gudelis dalyvauja ispanų pilietiniame kare raudonųjų pusėje, o Ancevičius trankosi po Europos sostines, rašinėdamas to meto Lietuvos kairiajai spaudai reportažus, čia apie Ispanijos vidaus ko-

vas, čia apie Vakarų politiką, čia apie fašizmą ar nacionalizmą, vaizduodamas juos didžiausia žmonių pabaisa. Deja, tada Ancevičius beveik nieko neužsiminė apie sovietinio bolševizmo baisumus ir davusio pradžių totaliniams režimams. Šitos aplinkybės ir buvo skatinančiu veiksmu išklausti dr. Pr. Ancevičiaus paskaitą.

Kai Jūsų bendradarbis įėjo į salę, visos sėdimos vietos (10 eilių po 12 kėdžių kėkvienoje) buvo užimtos. Priešais jas stovėjo stalas, prie kurio, kraujo raudonu mo kaklaraiščiu pasipuošęs, sukinėjosi didysis kultūrininkas Martynas Gudelis. Salės gale, prie pat durų stoviniavo apie trisdešimt žmonių, kuriems sėdimų vietų pri-trūko.

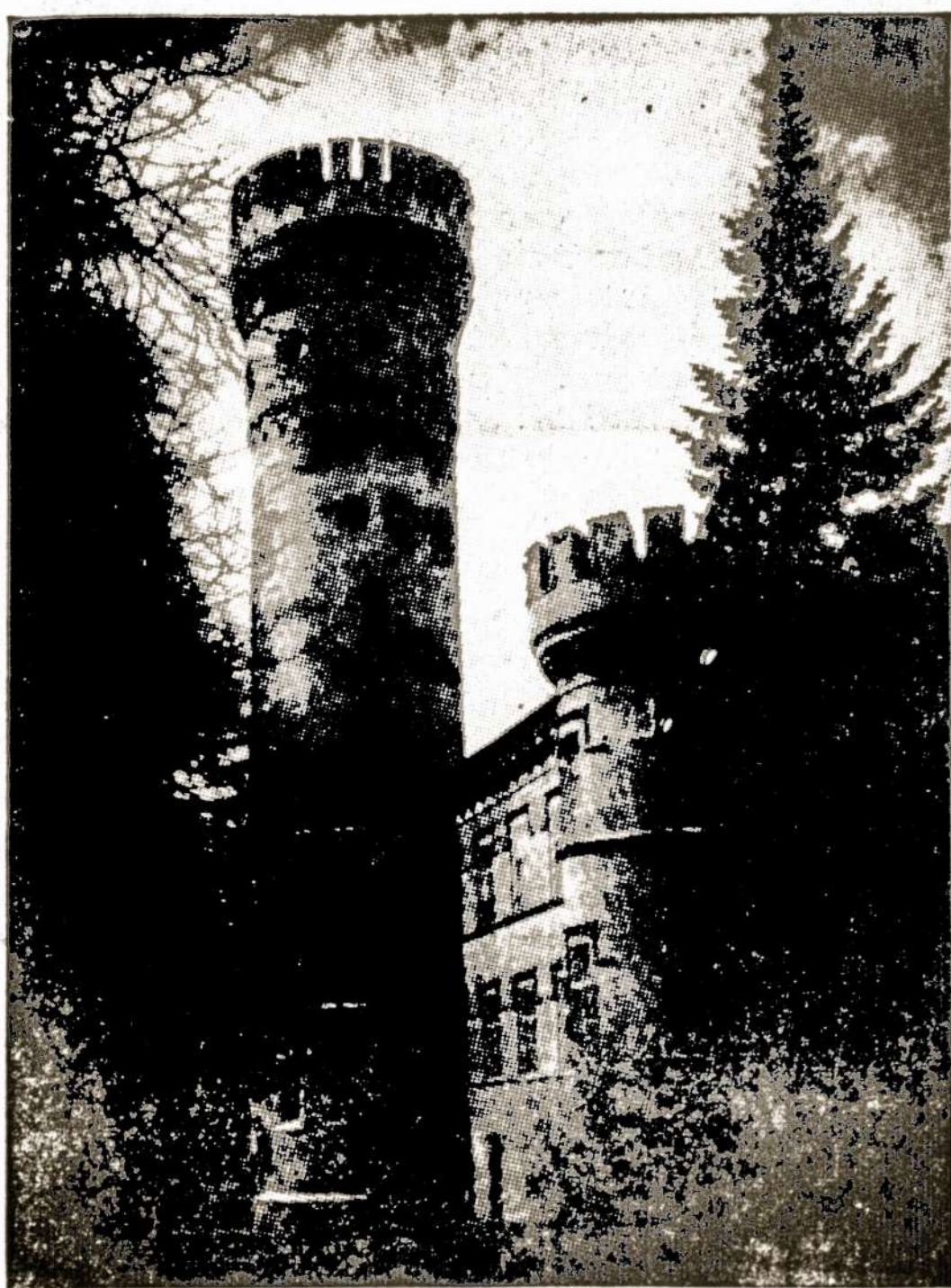
Nepraėjus nei kelioms minutėms, M. Gudelis, Čikagos Kultūros Draugijos vardu, prabilo į susirinkusius, apibūdindamas dr. Pr. Ancevičiaus asmenybę. Bet kai tik M. Gudelis Ancevičiaus pabėgimą užsimanė pasiekti po ištrimo skraiste, klausytojai šita jo melą sutiko rūšiomis veido išraiškėmis, o galiorka ir šauksmais: — "Į kokį kraštą Ancevičius buvo ištrimtas? Kur tremtyje gyveno? Kur mokėsi ir kur įgijo mokslo diplomą?" Pijus Grigaitis, pašokęs meta paniekos žvilgsnį galiorkai, o po to įsakanti — pirmininkaujanti M. Gudeliui, kuris supratęs savo viršininko ir globėjo mintį, suunka: "Draugai, mes čia susirinkome išklausti istorinę paskaitą. Kas nenori laikytis kultūringai, prašau ne-trukdyti ir salę apliešti. Kai triukšmas galiorkoje vis nerimo, M. Gudelis dar kartą suunko: "Girtas... Paprašykite Maliorių, kad iškvieštų policiją ir tą pilietį iš-mestų."

Pagaliau prabilo ir pats paskaitininkas dr. Pr. Ancevičius, pabrėždamas, kad jis gyvendamas užsienyje, Kudirkos šviesos reflektoriuje fiksuoj istorinius faktus, kuriuos jis yra pasiryžęs klau-sytojams patiekti taip, kaip jis juos tada yra supratęs.

Ir štai, šitie Ancevičiaus pas-kaitos įžanginiai žodžiai, Jūsų ko-respondentui iškėlė klausimą: ar-gi tikrai dr. Pr. Ancevičius, Kudirkos šviesos reflektorių veikiamas, atsidūrė lenkų okupuotoje Lietuvos sostinėje, tikslu iš ten skleisti nesąmones prieš Lietuvą? Argi užfiksuotus faktus, kaip jis yra tuo momentu supratęs, gali-ma pavadinti istoriniais, o tuo labiau istorine tiesa? Iš kitos gi pu-bliau istorine tiesa? Ar taip suprastai istorijai netiktų ge-riau makalynės vardas? Ir staiga į šiuos klausimus iš pašamones gelmių iškilo griežtas — ne, Ne, taip negali būti! Kudirka? Kudirkos patriotiškumą su šitokių žmonių šiaudadūšiskumu net ir negalima lyginti. Kudirka, sąmo-ningumo prasmė kalbant, buvo patriotiškėnis už kiekvieną šių dienų patriotą, paliekant nuošalybę visus internacionalistus, kaip nuo tautiškumo nutolusius. Kudir-ka lietuviškumas buvo jo gyvenimo tikslas, o šių dienų visiems socialistams lietuviškumas yra tik priemonė siekti socializmo. Kudir-ka istorinė tiesa buvo jo gyvenimo principu, o šiemis individams ji yra tik tiek svarbi, kiek ji tar-nauja jų užsibrėžtiems tikslams.

Šitas kritiškas Jūsų korespon-dento pastebėjimas, neleidu jam paskęsti dr. Pr. Ancevičiaus veda-mos intrigos ar žodžių pynėje ir ji visą laiką laikė tos paskaitos pagrindinio tikslo analizės kelyje, kai tuo tarpu pats paskaitininkas klausytojus traukė ant sintezų ke-lio, iki pats nevirto pigiu sinteti-ku. Kad visą šitai supratęs, ten-ka duoti jo paskaitytos paskaitos apybraižas.

Dr. Pr. Ancevičius, savo pas-kaitoje stengėsi nupiešti prez. A. Smetonos pabėgimo vaizdą, Lietu-va okupavus bolševikams ir prof. A. Voldemarą grįžimą iš tremties. Kalbėdamas apie A. Smetonos pasitraukimą į užsienį, nieko naujesnio neinesė, jei ne-skaityti kai kurių netikslumų smulkmenose, kurias vėliau, per paklausimus, atitaisė, kartu su prezidentu pasitraukęs į užsienį gen. Musteikis, ir lig šiol niekur negirdėto ir dokumentaliai nepat-

Raudonės pilis — lietuvių kovų simbolis. Šimtamečių medžių pavėsyje.

virtinto teigimo, kad Lietuvos at-štas Vokietijai K. Škirpa, net du kartus iš Berlyno būk buvo vykęs į Kauną aptarti su okupu-oto pastatyta valdžia pasitraukusio prezidento A. Smetonos sugrąžini-mo galimybes. Žodžiu, nesigilin-ant į smulkmenas, prelegentas nupiešė tokį vaizdą, kad, rodos, ir nebuvo lietuvių, kuris nebūtų pre-zidento A. Smetonos už tai pas-merkęs. Šitokią buv. prezidentinį pasmerkimą ir prelegentas išve-da: a) iš abejotinos K. Škirpos intervencijos, b) iš bolševikų pā-statytos valdžios, sudarytosios, pa-bėgusio prezidento sugrąžinimo komisijos ir c) iš pasikalbėjimo su tuo laiku buvusiu Lietuvos kon-sulu p. Dymša ir Polikaičiu. Gi buvusio prezidento protinio galvo-jimo ribas nustatė iš pasikalbėji-mų su trimis nacių pareigūnais: Paul Schmid, iš vokiečių užsien-ių reikalų ministerijos; dr. Maurer-er iš popagandos ministerijos ir iš prie prezidento paskirto vo-kiečių saugumo pareigūno Laup-rocher. Bolševikų visai neliečiamas, o tik pabrėždamas, kad ve-atsižvelgiant, kas tuo laiku būtų Lietuvos valdžioje buvęs, vis vien sovietai Lietuvą būtų okupavę, buvęs Lietuvos prezidentą palaik-ke nepilnapročiu buvus. Pastatęs ant suniekimo taško buv. Lietu-vos valstybės prezidentą, paškat-ininkas Ancevičius pereina prie prof. A. Voldemaro.

Pradėjęs pasakoti apie prof. A. Voldemarą, Jūsų korespondentas turėjo tiesiog nustebti. Buvo-sta-čiai nesuprantama, kaip "Naujie-čių" iškeiktą, o paskaitos ruošėjo mirtinį pasmerkimą prof. A. Volde-marą, dr. Pr. Ancevičius pirmaisiais sakiniiais pradėjo girti. Jis pastebėjo, kad prof. A. Voldemar-as, prieš gruodžio 17-ją, buvęs vienas populiariausių profesorių Lietuvos universitete. Tolimesnė-je kalboje jis dėstė, kad prof. A. Voldemaras buvęs ne tik gabus profesorius, bet ir gabus diplomatas — politikas. Savo tezę Ance-vičius pagrindė aukšto Reicho už-sienių reikalų ministerijos parei-gūno jam pareikšta nuomone ir gabiausio rusų pabėgėlio von Bis-kupskio pasisakymais. Toliau iš-traukęs nežinia iš kur, neva Volde-maro, nuomonę, kad kilus karui, Vokietija ji pralošianti ir kad sovietai iš jo išeis sustiprėję, kla-usytojams prof. A. Voldemarą nu-piešė ne tik kaip gabų politiką, bet ir kaip savo rūšies pranašą. Pijus Grigaitis, besiklausydamas šių išvedžiojimų, su kiekvienu dr. Pr. Ancevičiaus užkomentavimu, linkčiojo galva, tuo duodamas su-prasti, kad jis šimtaprocentiniai su Ancevičiaus reikišiomis min-timis prof. Voldemarą atžvilgiu sutinka. Bet, girdi, šis gabus po-litikas, pasikalbėjęs Romoje su Šteinu ir Berlyne su Karlovu, ku-ris, esą, prof. A. Voldemarui ga-rantavė apsaugą prieš Lietuvos komunistus, atsiskakė Vakarų lais-ves ir savo noru pasuko pas so-vietus, ten dirbti mokslinį darbą, tuo būdu prof. A. V. padarydamas rusofilu. Pijus Grigaitis šitai

išgirdęs visas nušvito ir dar žė-miau linktelėjo. Bet neatsižvel-giant į visą tai, jis ir prof. A. Volde-marą laikęs sukaileijusiu žmo-gumi.

— Na, ir suprask tu žmogau žmonių mintis — pagalvojo Jūsų korespondentas. Smetona kvailas, kad pabėgo, o Voldemaras kvai-las, kad į sovietų okupuotą Lietu-vą panorą grįžti. Nemažiau Jūsų korespondentui kvaršino širdies gelmes ir Pijaus linkčiojimai — pritarimai, kada Ancevičius ak-centavo prof. A. Voldemarą gabu-mus ir rusofiliskumą, kai tuo tar-pu p. Grigaitis, kaip žinome, per ištiesią metų eilę savo skaitytojams kalė mintį, kad Voldemaras buvo didžiausias germanofilas.

Tebūnie man atleista, jei kly-stu, bet aš šiuo atveju norėčiau pasakyti dar daugiau. Jūsų kores-pondentui gavosi įspūdis, kad lig šiol niekiną prof. A. Voldemarą padarė gabiu politiką tik todėl, kad to reikalauja socialistų bend-ras nusistatymas iš tamos išlen-dant į šviesią. Savo paskaitoje An-cevičius, nepasmerkdamas sovietu, o tik prikišdamai parodydamas, kad jei toks gabus politikas, mok-slininkas ir diplomatas pasirinko bendrą kelią su sovietais, tai ar tik neparodė mūsų naivumo čia atsidūrusiems.

Kad šitokia mintis išplaukė, kaip bendra išvada Jūsų korespon-dentui, nesistebėkite. Ne jam vie nam taip atsitiko. Štai pasėkime diskusijas, surištas su čia apkal-bėta paskaita.

Kai pasibaigus paskaitai Mar-tynas Gudelis paklausė: "Kas tu-rite klausimų, surištu su šia pas-kaita?" Vienas Lietuvos kariuo-menės savanoris kūrėjas paprašė balso. M. Gudelis, dūrdamas pirš tu, užklausė: "O kaip Tamstos pa-vardė?" Vargšas žmogelis pasisa-ko ir tęsia: "Draugas pirmininke, aš pažįstu paskaitininką... Mes abu esame iš vieno krašto. Jis ten gimė ir lankė gimnaziją, o aš 15 metų burmistravau. Prašau ne-mesti manęs iš šalies. Aš turū tik keturis paskaitininkui klaus-i-melius, į kuriuos norėčiau turėti atsakymą".

"Gerai. Prašau. Tik prašau į temą", — perspėdamas davė leid-i-mą M. Gudelis. Bet, kai žmogelis pradėjo savo klausimus dėstyti, tai pirmininkaujanti M. G. buvo net kelis kartus pertrauktas: čia prikišant, kad ne į temą, čia kad per ilgas ir t. t. Žmogelis perpyk-ęs, atsisėdė. Kai M. G. reziumuo-damas jo mintis paskelbė, kad yra duoti prelegentui trys klaus-imai, žmogelis atsistojęs parei-škė, kad ne trys, o keturi. Ir kodėl taip atsitiko? Nagi, kad ket-virtasis klausimas buvo per daug nemalonus ir jį pirmininkaujan-tis M. Gudelis vogte pavogęs, pas-lėpė. Kai prelegentas pradėjo atsakinėti, tai taip ketvirtojo, pa-čio svarbiausio klausimo ir nepa-lietė. Sekantis paklausėjas, taip pat buvo Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas. Kai jis savo klausimą norėjo išryškinti kiek plačiau, pirmininkaujanti M. Gu-

Mažoji Lietuva

SŪVIAI TYLIĄJĄ NAKTĮ

A. Nevardauskas

Lauke temo ir tamsėjančioje dangaus mėlynėje viena kitą pralenkdamas sušvito aukštybių žval-gėdės. Aštrus žiemys svilinte svi-lino, kad net puskėjo. Per ištiesią dieną didelį gyvumą rodęs kai-mas, keistai aprimo ir trobos, lyg dangaus žvaigždės, būriais viena po kitos užsiliepsnojo, įmantriau-siai išpuoštos Kalėdų eglutės.

Dilginaitis, žvilgtelėjęs į tarny-bos kontrolės knygutę, dar kartą patikrino ginklus bei aprangą ir užgesinę šviesą, išėjo. Jis užku-lisiniais kaimo keliais, žygiavo į pamarį — pasienio tarnybos pos-tą, amžinai gyvą ir budrą. Išėjęs iš kaimo, žengė šiauriniu Elenos salos pakraščiu Vytinės upės kryp-timi, o iš čia, prisidengdamas ap-žėlusiu pamariu, sėlino prie Lie-tuvos — Vokietijos valstybinės sienos, einančios Skirvytės upė.

Pasiekęs Skirvytės žiotis, greit surado tokią vietą, iš kurios gana gerai matėsi ne tik Skirvytės be-sitęsianti siena, bet ir platus ma-rių toliai. Ta geroji vieta, buvo didžiulė nendrų gūba, pati di-džiausia iš visų, didžiausia iš gū-bomis nusagstyto pamarių poto. Tad užlipęs ant gūbos viršaus — suguldė keletą nendrų kūlių ir padarė pakopą, panašią sostui. Si-tai atlikęs, susisuostė į sniego bal-tumo kailinius, apglėbė abiem ran-kom šautuvą ir sukisęs rankas į plačiarankovius kailinius, lyg į kokį sostą, atsisėdė.

Atsisėdė ir įsiklausė į šiaurės vėjo žvarbią dainą, kuriai pritarė siūbuodamos išdžiūvusios, traš-kančios nendros. Akys skriejo į saugojamos sienos tolius, o įgudu-sios ausys gaudė garsus. Kiekvie-nas kiek didesnis ir staigesnis su-tratėjimas, vertė Dilginaitį būti akylesniu; kiekvienas šios dainos aukštesnis ar žemesnis pustonis sukautėdavo jo žvilgsnį savo kryptimi. Ir kam visa tai? Kas gali šventą naktį pažeisti?

Bet vos tik Dilginaitis šitokią klausimą pasistatė, įtartinas ju-dėsys iškreipė natūralius vėjo dai-nos akordus. Įsitempė sienos ap-saugos pareigūno nervai ir padi-dėjo klausia. Su klausos įtemp-i-

delio buvo pertrauktas, atimant iš jo balsą. Tarp visų klausimų rei-kia laikyti įdomiausias vieno Ci-cero gyventojų klausimus. Kai pa-starasis pakėlęs ranką paprašė balso ir pirmininkaujantis užkla-sė: "O kaip Tamstos pavardė?" Paklausėjas trumpai ir drūtai pa-reiškė: "Aš turiu Lietuvoje XX giminių ir šiais sumetimais savo pavardės pasakyti negaliu". — Pirmininkaujantis, pajutęs, kur visa tai taikoma, parado iki savo kaklaraiščio raudonumo ir susirinkusiems klausytojams kvatojan-tis, leido klausiti. O tas ramiai at-sistojęs, pradėjo: "Ar Tamsta esi-tas pats Ancevicz, kuris Kanadoje per pastaruosius rinkimus, sa-keisė esąs lenkas, kad tik laimėti rinkimus, ir antra, kieno pinigai Tamsta važinėja po Lenkiją, Vokietiją ir kitus Europos kraš-tus?" Nuo šių klausimų galiorka triumfavo. Pijus Grigaitis, lyg žarijų puodą užsėdęs, blaškėsi į šalis, mėtydamas žaibuojančius žvilgsnius čia į triumfuojančią džiaugsmu galiorką, čia į paskai-tininką bei pirmininkaujantį M. Gudelį. Pijaus Grigaičio asisten-tas Lietuvių Taryboje p. Morkus, ironiškai šypojo, o švairstui ne-suvaldomai lakstė blakstienos, čia uždarydamos, čia vėl atidaryda-mos į svajonių tolius įbestas akis.

Publika kiek aprimus, paskai-tininkas pradėjo aiškinti, kad Ka-nadoje laimėti rinkimus jam truk-dė Lietuvos fašistinis elementas. Todėl jis buvo paremtas Kanados socialistų. Į antrąjį klausimą vi-šai nieko neatsakė, o kad publika nepareikalautų atsakytį, pirminin-kaujantis paskelbė pasiskubino, kad klausimai, esą, yra išsiseimę ir kad Ancevičiaus kita paskaita bus ateinančių sekmadienį.

J. M.

IS BENDRUOMENES GYVENIMO

St. Barzduko mintys didziųjų švenčių proga

L. B. Centro Valdybos pirm. St. Barzdukas, lietuviško veržlumo vedinas, didziųjų švenčių — Kaledų ir Naujųjų Metų proga, iš siuntinėjo lietuviškai spaudai savasias mintis. Tenka apgailestauti, kad "Laisvoji Lietuva" gavo kiek pavėluotai ir jų negalėdama patalpinti kalėdiname numeryje, bet žinodama, kad jos skaitytojai kiekvieną lietuviškąjį pasireiškimą sveikina, mieliai talpina ją pa reikštų minčių santrauką.

St. Barzdukas savo mintyse iškelia: kad Kaledos yra geros valios žmonių, nesąncių ramybė bei jaukumą kultūriniam, visuomeniniam ir politiniam gyvenimui — šventė. Kad jos kartu yra ne tik religinė, bet šeimos ir net tautinė šventė, lietuvius jungianti ir vienijanti. Šito pasakoje jis išreiškia mintį, kad šeimos šilumos dvasios būtų sklindas mūsų viešasis gyvenimas. Sveikindamas visus lietuvius Kaledų ir Naujųjų Metų proga, linki ne tik asmeninio ir šeimyninio džiaugsmo bei laimės, bet ir tautos vilčių bei lūkesčių išpildymo. Savo mintis L. B. C. V-bos pirmininkas baigia šūkiu: tesugrįžta mūsų tautai laisvo, nepriklausomo Lietuvos gyvenimo džiaugsmas, laimė ir palaima, tetaina jai geroji šventinė naujiena — ramybė ir taika.

Muzikai aptarė PLB Seimo meninę programą

Alf. Mikulskis, Vl. Jakubėnas, J. Kreivenas, Stp. Sodeika ir K. Steponavičius, pritariant Alicei Stephens, Čikagoje, aptarė PLB Seimo meninę 2-ųjų valandų programą. Muzikai nematė išpildyti: 1) daly: 1) Br. Markaičio religinės poemos daly, 2) Vl. Jakubėno poema "Mano pasaulis" ir 3) J. Žilėvičiaus "Vytauto Didžiojo" kantata.

II daly: 1) Is J. Karnavičiaus "Radvilo Perkūno" operos "Agnes daina" ir "Ant kalno", 2) "Grazinos" operos — "Užsnūdo girtos" ir "1-jo Vaidylos daina", 3) Stasio Šimkaus "Pagirėnų" operos — "Atverkim širdis" ir 4) St. Šimkaus kantatą "Atsisveikinimas su tėvyne".

J meninę programą taip pat fejna St. Šimkaus "Lietuviais esa me mes gimę" ir Lietuvos bei Amerikos himnai.

Cia numatyta programą išpildys pajėgesnių chorų sąstatas su solistais ir orkestru.

Džugu, kad LB Seimo proga rengiamos meninės dalies programa yra sudaryta vien iš lietuvių kompozitorių kūrinių, kurie, reikia tikėtis, bus ne tik meniškai, bet kartu ir tautiniu puse, — kiekvienam kūrybiniai nesuteikiam lietuviui. Betgi, kad šitai būtų atsiekta, didžiulė atsakomybė jau nuo šiandien gula ne tik ant dirigentų, bet ir ant lietuviškos dainos puoselėtojų — pasisventėlių chorištų, nes tik jų pasirošimas ir drausmė šį didingą užsimo jimą leis pilnai realizuoti.

Taryba balsuoja dėl ALB atstovavimo PLB Seime

Dėl ALB atstovavimo Lietuvos Bendruomenės Seime yra kilę nuomonių skirtumų. Nors Taryba jau buvo savo laiku pasisakiusi dėl atstovavimo, bet kilus nepasitenkinimams, yra iškilęs būtinai reikalingas dar kartą Tarybai dėl to pasisakyti. Šiuo reikalu Tarybos pirm. J. Šlepetys yra išsiuntinęs visiems Tarybos nariams klausimų lapą. Kaip Tarybos nariai pasielgs, tiksliai atskleisti sunku, bet reikia tikėtis, kad jie ras tinkamą sprendimą, patenkinantį visus, o ypač aktyvuosius LB darbuotojus, kuriems rūpi ne vien lietuviškas, bet ir lietuvių, stovincio šimie kelyje, kaip žmogaus, priderančioje aukštumoje, išlaikymas.

Sudarinėjama LB Propagandos komisija

Kaip jau buvo anksčiau minėta, St. Barzdukas LB Propagandos komisiją yra numatęs sudaryti Čikagoje. Čikagos LB veikėjai

(Atkelta iš 3 psl.)
apakti, klaidas ir nuostolius pasitebėtų.

Karo ir pokarinių dienų geri pavyzdžiai

Pokarinių ir karo dienų lietuvių tremtiniai, tais neaiškaus rytojaus metais, krintančių bombų ir stovyklinio beviltiškumo mėnesiais, pasirodė ypatingai opūs tautinio prestižo atvejai ir prieinamomis priemonėmis stengėsi atstovauti vakarietišką bei bandžiusią kultūringa tapti Lietuva.

Gyvenimas buvo surištas su nedatekliais, kliūtimis, dažnai net su nepakeliamu beviltiškumu. Tačiau lietuvių inteligentija, unisonu su išeivių mase, šį bandymą pakėlė herojiškai ir garbingai. Be kiek naičių ar piktesnių, "audros vandens stikluose" pobūdžio, "politinių" drumstimų, pasišovimų ir nerimascių, stipriomis čiukslėmis šovė mūsų kultūrinės pastangos.

Lietuviai, apskritai, yra linkę chameleonizmui, t. y. prisitaikymui prie gyvenamo krašto spalvų ar aplinkybių. Pokarinė Europa, skursdama ir žaizdas gydydama, pasišovė atstatyti prarastas materiales bei kultūrinės vertybes. Ir lietuvių tremtiniai, kad ir "sugrūsti stovyklų barakuose, buvo paveikti aplinkui siautuosio atgimimo įkarščio. Ir įvykdė tikriausius stebuklus! Jiems suskaičiuoti, tek tų nemažai kalbėti. Mokslo ir me no žmonės parodė gajumo, ryžto ir entuziazmo. Visi rašytojai pasirodė su naujomis knygomis, dailininkai su naujais kūrniais, kompozitoriai su melodijomis... Per okupacinių zonų barjerus prasi-verždavo teatriniai vaidinimai, o peros ir baletu spektakliai, ansam blių didiesiems generolams ir miestų burmistrams su lietuviška mase susiglaudymo pasirodymai. Gyvavo chorai, saviveikla... Pedagogai, su talka kitų profesijų intelligenčių, išplėtė lietuviškų mokyklų tinklą, leido paaugliams ir jauniams apsišviesti ir įsisąmoninti.

Visus šiuos veiksmus vairavo patriotizmas, tautinė atsakomybė ir idealizmas. O vadovavo dažniausiai tie, kurie turėjo teisę vadintis Lietuvos inteligentais, ne vien iš diplomų ir ne tik iš ambicijos! Imigracinės prarastos vietos apetitai buvo pasotinami galvinančių savosios kultūros maistu, naujos, nepalaužtos kūrybos patiekimais. Ir todėl šį sunkų laikotarpį lietuviškoji naujoji emigracija jaučiasi išgyvenusį prasmingą ir dorybę.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

Šitą jo sprendimą vykdė. Prieš kurį laiką buvo kreiptasi ir į "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorių, prašant jį į tokia komisija įeiti. Tačiau šis atsakė, motyvuodamas, kad noris turėti laisvas rankas. Trokšdamas LB tik gero, jis nenori, kad jam, kaip propagandistui, būtų primetama viena ar kita nuomonė iš viršaus. "Laisvojoje Lietuvoje" apie LB jis noris rašyti taip, kaip jis supranta ir kaip jam diktuoja jo sąžinė, o ne taip, kaip gal kas norėtų rašyti. Jis mano, kad šitokia jo pažiūra LB gali būti daug naudingesnė, nei įmanant į propagandos komisiją. Kad nebūtų klaidingai supraistas, jis LB atstovui pareiškė, kad jei Lietuvos Bendruomenės vadovai ras reikalinga jį pakviesti pas save, kaip lietuviškos spaudos bendradarbį, supažindinti lietuviškąjį visuomenę su pozityviaisiais savo darbais, jis visuomet tokį pakvietimą mielai priims ir ją painformuos. Šia pačia proga, dėl "Naujienu" akcijos prieš LB C. V-bos pirmininką, pareiškė apgailestavimą.

ref ir dėl anų dienų netenka jai rausti.

Suvedant nūdieninių kultūrinų veiksmų balansą, ar nereikėtų mums kartais atsigržti į anas, sunkumų kupinas, bet prasmingas išeivijos dienas, kuriose degė entuziazmas ir dar nebuvo užmiršta atsakomybė prieš Lietuvą?

ISNUOMOJAMAS
keturių kambarių butas su apšildymu.
Telrautis skambinant telefonu RE. 5-5424 (6-7 val. vak.)

BEST WISHES FOR A HAPPY NEW YEAR.

COMBINED INSURANCE COMPANY OF AMERICA

W. CLEMENT STONE, President

5316 Sheridan Road

Chicago 40, Ill.

Best Wishes For A Happy New Year

ACE

FRAME & AXEL SERVICE

Phone NAtional 2-3190

6034 W. Grand Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Best Wishes For A New Year.

UNITED BUTCHERS PACKING CO.

Phone MOnroe 6-7330

1152 Fulton Street

CHICAGO, ILLINOIS

ODOS!

ODOS!

J. LEVISO — wholesale

Leather — Findings, 424 So. Central Park.

Phone Van Buren 6-4323.

Paskambinus rytą prieš 7 val. 30 min. ir po 8 val. 30 min. vakare, pristato į Jūsų nurodytą vietą odas padams ir puspadžiams. Atvažiuoja su pilnu troku ir patys galite pasirinkti. Batų taisytojams ir siunčiant odas į Lietuvą — geriausias pasirinkimas.

Nekilnojamo turto pirkimo pardavimo reikalais kreiptis:

Alg. BUDRECKAS

REALTY

4081 Archer Ave.

(prie California Ave)

Tel.: LAfayette 3-3384

NAUJA

MAISTO PRODUKTŲ

KRAUTUVĖ

649 West 119 St.

Sav. Juozas Bešonis

WA 8-2009 ir FR 6-6336.

Pristato į namus, taip pat pabūvams ir parengimams maisto ir mėsos gaminius.

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill. daro įvairių dydžių portretus

Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus.

ir nuotraukas.

Aprūpina gera filmine medžiaga.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR Sinclair GAZOLINO STOTIS

Ką jie dirba

Mirė dr. A. Alekna—Aleknavičius

Gruodžio mėn. 28-tos dienos vakare staiga mirė dr. Antanas Alekna, turėjęs savo ofisą prie Ashland ir Garfield gatvių kampo.

Velionis buvo 54 metų amžiaus, gimęs Lietuvoje, Ukmergės apskrityje. Tiek Lietuvoje, tiek Amerikoje dr. A. Alekna sėkmingai vertėsi gydytojo praktika ir buvo pasižymėjęs chirurginėje srityje. Ligoniu buvo labai mylimas ir aukštai vertinamas. Daktaro staigi mirtis skaudžiai palietė ne tik jo šeimą, bet ir visą lietuvių išeiviją.

Mirė tautosakininkas J. Būga

Po sunkios ir ilgos ligos gruodžio 29 d. mirė žinomas lietuvių tautosakininkas Juozas Būga. Buvo gimęs 1921 metais Dusėtų valsčiuje, Zarasų apskrityje. 1940 m. baigė Zarasų prof. K. Būgos vardo gimnaziją ir studijavo Vilniaus universitete.

Tautosaka ir Lietuvos istorija pradėjo domėtis dar gimnazijos suole. Vasaros atostogų metu važinėjo po kaimus, surašinėjo dainas ir padavimus, rinko įvairias iškasenas. Zarasuose tvarkė ir prižiūrėjo muziejų, kuriame buvo surinkta nemažai įdomių eksponatų. Domėjosi literatūra ir pats rašė eilėraščius.

Atvykęs Amerikon, Juozas Būga pasirinko kitokį kelią, nei dauguma tremtinių. Geras uždarbis ir patogus gyvenimas jo neviliojo. Jis nenulstamai vaikščiojo iš namų į namus, rinkdamas dainas, pasakas, padavimus. Jis tuo tik ir gyveno. Mirdamas lietuvių tautai paliko gražų palikimą įvairios tautosakinės medžiagos.

Juozas Būga buvo profesorius Kazio Būgos gimnazijos. Čikagoje liko jo sūnus Juozas—Andrius Būga.

St. Mockus sužeistas

Gruodžio 28 dieną nežinomi pik tadarai prie namų užpuolė ir sunkiai sužeidė Stasį Mockų, turintį maisto gaminių prekybą. Užpuolikai Mockui praskėlė galvą, bet, pabėgę jo žmonos šaukimo, pabėgo. Buvo iškvieštas dr. A. Alekna, kuris sutvarstė ir susiuvo žaizdas. Tą patį vakarą, parėjęs į namus, dr. Alekna mirė nuo širdies smūgio. Tai šiurpi tragedija Naujųjų Metų išvakarėse.

St. Mockus yra baigęs teisių fakultetą ir Lietuvoje kurį laiką buvo Savivaldybių Departamento direktorium.

Viktoras Lungas

Gyvenęs Brighon Parko kolonijoje, vienas iš pirmųjų pradžios "Laisvosios Lietuvos" prenumeratų 1958-tiems metams.

V. Lungas Lietuvoje baigė ekonominės mokslus ir tarnavo banko. Čikagon atvyko prieš porą metų. Jis žinomas, kaip aukštos inteligencijos ir kultūros lietuvis.

Petro Matekūno knyga

"Kufsteino Lietuvių Stovykla", tai vaizdas ir dokumentuotas lietuvių pabėgėlių gyvenimo aprašymas. Knygą išleido VAGA 1956 metais Brooklyne, N. Y. Tiražas ribotas, 500 egzempliorių.

Šioje knygoje chronologine tvarka surašyti svarbiausi šios Austrijos Tirolio lietuvių stovyklos įvykiai. Ši stovykla, palyginus su kitomis Austrijoje ar Vokietijoje, buvo viena iš mažųjų, bet jos gyventojų rūpesčiai, vargai, pasisekimai ar nepasisekimai yra būdinai visiems lietuvių emigrantų gyvenimui pokarinėje laikotarpioje. Dėl to knyga yra įdomi ir patraukli visiems, pergyvenusiems aną nepavydėtą pokarinę krizę.

Knyga parašyta jau Amerikoje, taigi laiko perspektyvoje. Autorius įžangoje rašo: "Kodėl ėmiausi šio darbo? Svarbiausioji priežastis, kuri vertė rašyti šią apžvalgą, buvo ta, kad iš esamų bylose dokumentų, kuriuos norėjau pasiūsti į Pasaulio Lietuvių Archyvą, esantį Čikagoje, negalima buvo susidaryti pilno Kufsteino Lietuvių Stovyklos vaizdo, nes di delė dalis visuomeninės veiklos ar ekonominės tremtinių gyvenimo padėties juose nebuvo atžymėta"

Autorius P. Matekūnas turėjo ne lengvą darbą turimą medžiagą su risti su savo atsiminimais, bet, sprendžiant iš gauto įspūdžio, ši uždavinį jis yra gerai atlikęs.

Petras Matekūnas yra vedęs ir augina dukterį. Gyvena Brooklyne. J. V.

Jo Šventenybė Popiežius Pijus XII, priimdamas Kalėdų Švenčių ir Naujųjų Metų praga diplomatinę misiją šefus atskirose audiencijose, priėmė taip pat Lietuvos nepaprastąjį pasiuntinį ir įgaliotąjį ministrą prie Sv. Sosto S. Girdvainį. Ataskydamas į ministro sveikinimus ir linkėjimus, Šventasis Tėvas teikėsi palaiminti Lietuvos ir jos diplomatinę atstovą. Po to, Jo Šventenybei buvo pristatytas pirmasis pasiuntinys sekretorius S. Lozoraitis, junior, kuriam irgi buvo suteiktas palaiminimas.

Prancūzijoje kainos ir vėl turėjo kilti

Nuo šio pirmadienio Prancūzijoje net 50% pakilo autobusų, traukinių ir požeminių traukinių bilietų kainos. Toks transportacijos pabrangimas, kaip spėjama, iššauks Felix Gailard'o vyriausybės krizę, nes darbininkų profesinės sąjungos reikalauja savo nariams algų padidinimo, o finansų ministras tam griežtai priešinas. Ekspertų nuomone, algų pakilimai savaime iššauks infliaciją.

BAISU IR BE TIKROVĖS

Viename krašte už geležinės už dangos per šventes prie vaitių stalo atsirado žmogus, daug metų praleidęs Vorkutos priverčiamoj darbo stovykloje. Jis pasakojo apie nežmonišką gyvenimo sąlygas, apie kulkosvaizdžius ir tan kais numalšintą kalinių sukilimą.

Rytojaus dieną šį žmogų gatvėje sutiko viena pokylyje buvusių moterų ir pratarė:

— Po to, ką tamsta vakar pasakojai, aš visą naktį negalėjau užmigti!

— Bet kodėl? — paklausė anas nustebeš. — Juk aš nieko, kas iš tikrųjų ten buvo baisu, vakar net nepapasakojau.

Svetimšalių registracija

Imigracijos ir Naturalizacijos Tarnybos, Chicagos Distrikto direktorius Robert H. Robinson praneša, kad visi svetimšaliai, gyvenantys J. A. Valstybėje, ligi sausio mėnesio pabaigos privalo užsiregistruoti, užpildant specialius blankus. Šie blankai yra gaunami pašto įstaigose.

Nuo šios registracijos atleidžiami: 1. akredituoti diplomatai; 2. asmenys, akredituoti prie specialiųjų tarptautinių organizacijų; 3. laikinai atvykę ūkių darbininkai. Šio įstatymo nesilaikantiems yra numatytos griežtos bausmės.

I E Š K O M I :

1) Katkevičius Vladas, sūnus Juozo, iš Babtų miest., Kauno ap. Iki 1950 metų gyvenęs Anglijoje.
2) Cerniakauskas Stepas, Gimęs Čekiškės miest., Kauno apsk. Pagal turimas žinias, po kapituliacijos gyvenęs Australijoje.
3) Rinkevičius Algis, sūnus Jono, gimęs Vilkišios miest., Kauno apskr., gyvenęs Babtų miest. Paieškomuosius atsiliiepti arba apie juos žinančius prašau pranešti šiuo adresu:

Vacius Venckus,
52 Robinson Str.,
Toronto, Ont., Canada.

KUR YRA SVEIKA
IR SKANU VALGYTI?

GAIVA

LIETUVIŲ
VALGYKLA

3206 So. Halsted Street
Naujai atremontuota.

Prof. Vl. Jakubėno kūrinyms išpildomas De Paul u-to simfoniniam koncerte

Sausio 17 d. Thorn Hall salėje (Superior Ave. ir Lake Shore Drive kampo), De Paul universiteto rudens semestro užbaigimo proga, įvyksta simfonijos koncertas. Be Smetanos, Bramso orkestrinių kūrinių ir Čaikovskio fortepijono koncerto, bus išpildyta prof. Vlado Jakubėno orkestro suita "Miško šventė", kuri 1954 m. buvo atlikta Grant Parke N. Malko, vado vybeje ir susilaukė, itin, gerų atsiliepimų amerikiečių spaudoje. Kompozitorius Vladas Jakubėnas profesoriauja De Paul universitete, muzikos fakultete, dėstydamas tokius atsakingus dalykus, kaip pažangus kompozicija ir orkestracija. Jis yra garsaus kompoz. prof. Aleksandro Čerepnino pavaduotojas, kuris ir pasikvietė profesoriauti mūsų kompozitorių VI. Jakubėną. Ir muzikos srity lietuvių kyla. Džiugu! Koncerto pradžia 8 val. 15 min. vakare.

SUDARYTA
SFAUDOS KOMISIJA

Sausio 8 d. pas kun. dr. A. Jušką buvo sukviešti spaudos atstovai ir sudaryta Liet. Bendruomenės Amerikoje spaudos komisija, kurioj įėjo: kun. dr. A. Juška, dr. K. Sruoga, J. Vaidelys, St. Daunys, T. Antanaitis, J. Vaičiūnas ir A. Gintneris. Pirm. išrinktas kun. dr. A. Juška ir sekr. dr.

K. Sruoga. Posėdyje dalyvavo Liet. Bendr. Čikagos Apygardos pirm. J. Jasaitis ir buvęs pirm. dr. J. Bajerčius. Aptarta visa eilė bū gamųjų reikalų, ypač artėjančiais rinkimais ir Pasaulio lietuvių seimū. Komisija yra centrinė su centru Čikagoje. Bus pakviesti atstovai ir iš didesnių vietovių. Po posėdžio, dalyvavusieji malonaus šeimininko buvo pavaišinti.

SKAITYTOJAI RAŠO

Gerb. p. Redaktorius:

Sveikinu Jūsų laikraštį už pirmųjų ledu pralaužimą, aprašant mūsų lietuviškos veiklos įvykius. Ligi šiol visi reportažai iš Tarybos, Balfo ar Bendruomenės veiklos, buvo panašūs dvysioje: viskas gerai, žmonės susirinko, paplojo ir išsivaikščiojo. — Taip "Pravda" ir "Izvestija" aprašo Aukščiausio Sovieto sesiją arba V.K.P.(b) suvažiavimus. Sovietiški reportažai prasideda ir baigiasi komplimentais valdžios pareigūnams, o mūsų šie Grigaičiai, Šimūčiai bei panelei Kizytei.

"Laisvoje Lietuvoje" randame bešališkus ir išsamius reportažus, kurie laiko įvykius nušviečia tikroje sviesoje. Tuo šis laikraštis atlieka laisvos spaudos paskirtį ir pasitarnauja visuomenei.

Su pagarba

K. B — tas.

Iškūrusi jūrų skautų — skautų akademikų korporacija "Gintaras" savo pagrindinių tikslų eilėje yra įrašiusi:

1. Kovoti dėl Lietuvos, kaip jūrinės valstybės atstatymo,
2. Pasiųvesti Dievo, Tėvynės ir Jūros tarnybai,
3. Siekti mokslinio pažangumo,
4. Laikytis skautiškų principų gyvenime,
5. Skleisti jūrinę mintį akademio jaunimo tarpe ir
6. Siekti lietuviškos kultūros išlaikymo ir akademinio tobulėjimo.

Jos pirmoji vadovybė lietuviškai visuomenei prisistato šios sudėties:

Korp. pirm. — Butkus, Kęstutis
Vice-pirm. — Butkaitė, Daiva
Sekret. — Kregždaitė, Jonė
Laivūnas — Šlėnys, Liudas
Tėvūnas — Šimaitis, Eugenijus

Patikslinimas — papildymas

Pereitų metų "L.L." 24 nr. buvo paminėta muz. Vlado Baltrušaičio scenos darbas 25 metų sukaktis. Kiek teko patirti — jis tikrai persikelia į Niujorką, pasitęs operą "Eadstą", bet tep nuykykės, neperims operetės choro. Be to, Čikagoje, vadovaudamas vyrų chorui ir operos pastatymams, joki atlyginimo neėmęs, nes ir neapmokama, ar tai būtų ansamblis ar choras. Jo atlikti dideli darbai nebus niekad pamiršti.

NAUJOJE PATALPOJE!

3358 So. Halsted Street

ALDONA VALYS

SIUVYKLA *** VALYKLA

Siuвам sukneles ir permode. Iliuojam moteriškus kostiumėlius ir vyriškus kostiumus.

Darbas, kuris Jus patenkins!

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofise telefonas: PROspect 8-1717
Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8.
Siekia atradimais ir penktadieniais.
Treiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7868

Tel: ofiso AR 6-0161
rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS
Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
Val: 1—3:30, 6—9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penstad.,
11 val. ryto — 2 val. p. p. šeštad.
Tik susitarus trečiadieniais.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.
Įėjimas iš Whipple Ave.
Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12,
nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.
Išskiriant trečiadienius
ir sekmadienius.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.
Telefonas:
ofiso LAfaet 3-4949
namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Simkus

3301 South Halsted Street
Tel. Virginia 9080 ir 9081.
Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus pataravimas pačio savininko
Pr. Simkus.

Atsiskyrimas nuo savo žemės yra visados labai skaudus, nes tai yra atsiskyrimas nuo savo paties gyvenimo ir nuo savo paties dvasios. Palikęs tėvynėje savo širdį, žmogus blaškosi ir nerimsta. Jis pergyvena savyje, kaip nepilną, kaip suskilusį, neturintį savos vietos ir savo darbo. Tėvynės ilgesys yra žmogiškosios pilnatvės ilgesys.
Prof. dr. A. Maceina

OPLATKA PAVEK
&
OPLATKA
WISHES TO EXTEND
SEASONS GREETINGS
6207 West Cermak Road
BERWYN, ILL.
Phone STanley 8-7600

HAPPY NEW YEAR
to all

THE WAGON
— XX —
SOPHIE MYTYCKA
Owner
Phone Virginia 7-3278
3750 So. Ashland Ave.
CHICAGO, ILL.

HAPPY NEW YEAR
to all

KINGS JUICES
5738 26th Street
Cicero, Ill.

SEASONS GREETINGS
to all
from

GRANTS OPTICAL CO.
4618 South Ashland Ave.

SEASONS GREETINGS
TO ALL OUR
FRIENDS AND CUSTOMERS.
ELSTON AUTO
REPAIR SERVICE.
4252 North Elston Ave.
Independence 3-5965

SEASONS GREETINGS
FROM
AUBURN GLASS CO.
1013 West 79th St.
RAcliffe 3-5000

RUDENIUI, ŽIEMAI
IR VISIEMS METŲ LAIKAMS:
Sportinių,
Darbinių ir
Išeiginių
Drabužių bei batų
Geriausias pasirinkimas
tik pas:

H. SEIGAN

4630 — 32 So. ASHLAND AVE.
Telef: YA 7-1272

Užėik ir įsitikinsi, kad čia gausi geresnes prekes ir pigesnius kainomis, nei kitur. Be to, čia gausi ilgesniams išsimokėjimui be nuosimėčių ir susikalbėsi lietuviškai.

SEASONS GREETINGS
to all
OUR MANY FRIENDS
AND CUSTOMERS.

FINEST IN
GERMAN FOODS & LIQUORS
KUHNS FOOD SHOP

3063 N. Lincoln Ave.
Phone LAkeview 5-9019

SEASONS GREETINGS
TO ALL
FROM
CORCORAN
FUNERAL HOME
6150 No. Cicero Avenue
PENSACOLA 6-3833

SEASONS GREETINGS
FROM
HORNBERG & SON
FUNERAL HOMES

8400 S. Ashland Ave. —
CEDarcrest 3-4310
1145 West 31st St. —
LAfayette 3-6645

REAL ESTATE FOR SALE
OR EXCHANGE

6048 S. FAIRFIELD AVE.
Namo Apžiūrėjimas

4 mieg. kambaryų ranch namas; TV kambarys šeimai; didelė virtuvė su kabinetais; ažuolinės grindys; kilimai ištaisai; aukštas beizmentas. Automatinė alyvos šiluma. Lotas 40 x 125. Galite apsigyventi. Kaina \$29,950. Galite gauti morgičių ar seną namą įmokėjimui.
Telefonuokite Al. Ropa, HAYmarket 1-5500 dienomis, ar SEeley 3-6346. Brokierių tarpininkavimas pagedautinas.

BRUNO
kepyklos gaminiai
būgia užkariauti Čikagos rinką, nes

**Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Aguona**

Bruno Macianskas
3339 Lithuania Ave, Telef: CLiatside 4-6376

Parūpina apdraudas ir dvigubus aliuminijaus langus

DRAUDŽIU: namus, automobilius, baldus, langus ir kita, su teikdamas Jums ramybę nelaimėje.

Jūsų patogumui, gaminu dvigubus aliuminijaus langus, sumą žindamas apšildymo išlaidas ir darbą —

JUOZAS SPAITIS

3261 So. Halsted Str.
Telef: VICTory 2-6469

JAU LAIKAS PASIRŪPINTI KALĖDŲ ŠVENTĖMS

DOVANŲ IR EGLAITEI PAPUOŠALŲ!

D. JURJONO BENDROVĖ, 3251 SO. HALSTED ST.

Telefonas: CA-lumet 5-1064, Chicago 8, Ill.

Gavo didelį kiekį įvairiausių eglaitė papuošalų, moderniausių dovanų prekių: kristalo ir porcelano indų, penlinių, iš Europos cigarnyčių su filtrais ir be jų, kišeninių peilių, žirklių siuvėjams ir rankdarbiams, skustuvų ir stiklui piauiti reikmenų. Vaikų džiaugsmui krutamy žaislų ir kt.